

KUMULUS MAGAZINE OVER MUZIEK
BEELDENDE KUNST DANSTHEATER
SCHRIJVEN EN KUNST VERKENNEN

KU MU LUS

OP ZOEK NAAR
VICTOR & ROLF IN
MAASTRICHT

GENERATION MAASTRICHT
**WE ZIJN ER, MAAK
GEBRUIK VAN ONS!**

**GROEPSLES
BIJ DE
MUZIEKSCHOOL**

**"SITTING DRIVES
ME CRAZY"**

Taan theater vrijthof

S

O

N

D

J

F

M

A

M

J

10%
korting voor
Kumulus
cursisten

Op vertoon van je Kumulus-pas ontvang je
10% korting op speciaal geselecteerde voorstellingen.
Ga voor het aanbod naar www.tahv.nl/kumulus.

volg ons op twitter, facebook en via de nieuwsbrief

HANS!

Hans Ruijsenaars / interim manager

Daar liep ik dan. De trap af naar een onbekende toekomst. Ik had net overleg gehad met mijn baas over de volgende klus voor de gemeente Maastricht. Teruggaan naar mijn oude plek leek geen optie. Een nieuwe job dan maar. Maar wat? Nog peinzend over wat er allemaal voor mij in het verschiet kon liggen, voelde ik mijn telefoon trillen om even daarna het bekende Nokia-toontje te horen. “Dag Hans”, sprak een stem aan de andere kant van de telefoon, “heb jij zin om tijdelijk manager te zijn van Kumulus?” Had ik dat wel goed gehoord? Er verscheen een glimlach op mijn gezicht want ja, dat leek mij wel leuk.

We zijn vijf maanden verder nu. We hebben we een cursusjaar afgesloten en zijn alweer begonnen aan een nieuw seizoen. De open dagen liggen achter ons, Kumulus was present op festival Bruis, het Parcours en diverse andere manifestaties. En zelfs na het echec van Maastricht Culturele Hoofdstad zit mijn glimlach er nog steeds. Werken bij Kumulus is echt leuk. En dat blij ik ook uit te stralen. “Leg nou eens uit waarom het zo fijn is om voor Kumulus te werken”, luidde de opdracht bij dit voorwoord.

Ja, leg dat maar eens uit. Natuurlijk is het een voorrecht om in de wereld van de kunsten te mogen werken. Het is mooi daar een bijdrage aan te leveren. Samen met docenten die in hun werk hun hart volgen. Die met passie doceren. Of dat nu is voor die kleine peuters, die alles nog mogen gaan ontdekken, voor door elkaar krioelende meiden die musicalliedjes door de gangen schallen of voor oudere cursisten die voorzichtig de penselen hanteren. We doen het voor onze cursisten, voor onze klanten. En voor onze omgeving. Want deze, volgens sommigen, ‘linkse hobby’s’ leveren een zinvolle bijdrage aan onze samenleving. Want via de kunst verrijken we onze verbeelding en brengen meer verbindingen tussen mensen tot stand. Zo creëren we een fijnere plek om te wonen en een beter vestigingsklimaat. Die beloning in het vooruitzicht, maakt werken voor Kumulus leuk, reuzeleuk! Sla dit magazine er maar op na.

6

**C/O
MAKELAAR
IN TALENT**

CHRISTOPHE AUSSEMS

16

**OP ZOEK
NAAR VICTOR
& ROLF IN
MAASTRICHT**

MODE

20

**ACHTER
DE
SCHERMEN**

HUISMEESTERS

JAARGANG 2 / NUMMER 2 / OKTOBER 2013

INHOUD

32

**WE ZIJN
ER, MAAK
GEBRUIK
VAN ONS!**

**GENERATION
MAASTRICHT**

36

**MOZART EN
COLDPLAY
OP DE VIOOL**

INGE BERGENHUIZEN

46

**10
VRAGEN
AAN**

**AIMEE
CHARLIER**

VERDER:

**3 VOORWOORD / 10 JAZZ MAASTRICHT / 12 VRIENDENBOEKJE / 15 NIEUWS & TIPS /
25 CURSISTENWERK / 26 CULTUUR IS GEEN BIJZAAK MEER / 28 THE CHALLENGE 2013 /
31 COLUMN / 40 KUNSTWERK IN DE EUREGIO: MARIANUM / 42 GROEPSLESSEN /
50 SITTING DRIVES ME CRAZY / 53 KUMULUS STARS / 55 NEED TO KNOW**

C/O

MAKELAAR IN TALENT

door **Meyke Houben** foto's Perry Schrijvers

**ALLEEN TALENT HEBBEN
IS ANNO 2013 NIET MEER
GENOEG. DE THEATERMAKER
VAN NU MOET OOK CULTUREEL
ONDERNEMER ZIJN. MAAR HOE
WORD JE DAT? HET LIMBURGSE
INITIATIEF C/O HELPT JONGE
THEATERMAKERS OP WEG**

2013 is een zwaar jaar voor de podiumkunsten.

Na de forse bezuinigingen van voormalig staatssecretaris Halbe Zijlstra en de stopzetting van de landelijke subsidie aan productiehuisen in de podiumkunsten, is een nieuw tijdperk aangebroken. Gezelschappen zijn opgeheven, jonge theatermakers komen nauwelijks meer aan de bak. Ook in Limburg hakten de bezuinigingen er flink in. Met name het verdwijnen van productiehuis het Huis van Bourgondië in Maastricht betekende een culturele aderlating. Maar creatief als de culturele makers zijn, hebben ze een plan bedacht om de functie van talentontwikkeling in Limburg nieuw leven in te blazen.

Het initiatief, aanvankelijk opgestart onder de noemer Via Zuid, gaat nu verder als C/O. Die benaming vraagt om uitleg van de artistiek makelaar/directeur van C/O, Christophe Aussems. "CO staat voor coproductie, samenwerking. Maar alle domeinnamen voor een website met 'CO' waren al vergeven. Daarom hebben we er www.c-o.eu van gemaakt. We schrijven het als C/O. Dat bleek een term uit de posterijen te zijn voor 'care of'. Dat sluit mooi aan bij onze visie, het verbinden van partijen en zorgen voor een goede voedingsbodem voor talent."

Aussems (Bilzen, 1975) is sinds 1 juli 2013 in functie. Hij studeerde aan de Toneelacademie Maastricht, was in 1997 medeoprichter van theatermakershuis de Queeste in Hasselt en is daar sindsdien actief als acteur, regisseur en artistiek leider. Daarnaast is hij gastdocent aan de Toneelacademie Maastricht. Een platform voor talentontwikkeling in de podiumkunsten, in en met het werkveld; zo werd C/O oorspronkelijk aangeduid. "Maar zijn we een platform, of meer een netwerk?", vraagt Aussems zich af. "In elk geval willen we onzichtbaar en vloeibaar zijn. Onzichtbaar, omdat het niet gaat om het gezicht van C/O, maar om de vele gezichten van de instromende makers. Vloeibaar, omdat we geen vaste vorm hebben. Onze rol wisselt telkens, afhankelijk van de vraag die ons wordt gesteld."

Het doel van C/O is om jonge theatermakers te ondersteunen. C/O helpt ze bij het traject van idee tot voorstelling en bemiddelt bij het zoeken naar een geschikte uitvoeringsplek. Daarvoor hebben de Provincie Limburg en de gemeente Maastricht geld beschikbaar gesteld, en ook

Artistiek makelaar/directeur van C/O, Christophe Aussems.

**‘HET GAAT NIET OM HET
GEZICHT VAN C/O, MAAR OM
DE VELE GEZICHTEN VAN DE
INSTROMENDE MAKERS.’**

C/

'ALS JE NIET GENOEG WERK HEBT, IS HET VAAK SAPPELEN.'

de partners Toneelgroep Maastricht, Het Laagland, Cultura Nova, Toneelacademie Maastricht en de Nederlandse Dansdagen willen mee investeren. Aussems gaat er van uit dat de komende tijd nog meer partners zullen aansluiten. Ook zij kunnen talentvolle theatermakers voordragen bij C/O. Die wat ingewikkelde constructie is voor alle partijen nog even wennen. "Soms gaat het vlotter dan verwacht, soms is het ook moeilijker", zegt Aussems. "De vraag is vooral: hoe kan een jonge theatermaker zijn werk zo goed mogelijk hier in de regio inbedden? Eigenlijk hebben we maar twee regels: wil een talentvolle theatermaker in aanmerking komen voor steun, dan moet er een Limburgse partner zijn en moet de voorstelling ook in Limburg worden gespeeld. Om makers te begeleiden, gaan we een pool maken van coaches op inhoudelijk en zakelijk vlak. Dat hoeft niet per se iemand uit het culturele veld te zijn. Dat ligt aan degene die een plan indient en hoe reëel het idee is. Een maker kan in een traject bij C/O ook bij verschillende theaterhuizen een project uitvoeren, bijvoorbeeld eerst bij Het Laagland en daarna bij Cultura Nova. C/O volgt de maker in zijn ontwikkeling. Ik denk dat je pas over een jaar of vijf echt kunt zeggen of deze aanpak wat oplevert."

Als de missie van C/O slaagt, lijkt er hoop voor jonge theatermakers in de regio. Wie nog niet van theater zijn beroep heeft gemaakt, maar daar wel over denkt, kan terecht bij de Landelijke Oriëntatiecursus Theaterscholen (LOT). Ook de Theaterschool van Kumulus biedt deze cursus aan, die voorbereidt op audities bij verschillende theateropleidingen in Nederland. Dit jaar groeide bij Kumulus het aantal aanmeldingen voor de LOT naar 26, zodat er nu twee groepen van start zijn gegaan voor de twintig weken durende cursus. "De deelnemers komen van heinde en ver", vertelt coördinator Jetze Jansma. "We hebben zelfs een cursist uit Surhuisterveen in Friesland. De mensen van verder weg komen vooral naar Maastricht, omdat we nauw samenwerken met de Toneelacademie in de stad. Dit jaar zijn er van de LOT twee cursisten doorgestroomd naar de acteursopleiding en één naar de regieopleiding. In de tien

jaar dat de LOT bestaat, hebben we bij elkaar intussen een redelijk theatergezelschap afgeleverd, met namen als Michel Sluysmans, Servé Hermans en Rufus Hegeman."

Maar de LOT is er niet alleen voor de grote acteurs in spe. Jansma: "Je hebt de groep die auditie wil doen, maar ook een steeds groter wordende groep, die zich eerst wil oriënteren op het vak." Deze deelnemers hebben vaak naar verhouding wat minder toneelervaring, maar zijn wel gemotiveerd om te spelen. "Hoe mooi het vak van acteur ook is, wij voeren wel de discussie – ook met de ouders van cursisten – of je dit wel moet doen. In deze tijd hebben theatermakers het steeds moeilijker. Als je niet genoeg werkt hebt, is het vaak sappelen. En dit bestel maakt het er niet makkelijker op. De overheid legt meer nadruk op de acteur of theatermaker als ondernemer, maar eigenlijk werkt dat niet. Creatieve krachten komen namelijk pas echt los als je daar genoeg ruimte voor hebt. Ik hoop dat een initiatief als C/O in staat is om dat op te pakken en mensen daarin mee te nemen."

www.c-o.eu

J★ZZ

MAASTRICHT

HIJ LIJKT WEL EEN SINTI, JEAN HASEN VAN JAZZ MAASTRICHT. TWAALF JAAR GELEDEN BEGON HIJ VANUIT ZIJN HUIS IN EBEN EMAEL MET STICHTING JAZZ MAASTRICHT. SINSDIEN IS HIJ LIEFST VIER KEER VAN 'WOONWAGEN' GEWISSELD. SINDS DE ZOMER VAN 2012 HEEFT JAZZ MAASTRICHT ONDERDAK BIJ KUMULUS.

door Zelinda Meli foto Sander Sanders

Jazz Maastricht is een niet meer weg te denken organisatie in Maastricht. Ze heeft als taak jazzmuziek in al haar facetten te laten horen, voelen, ruiken en proeven. In 2001 stopte het enige toenmalige jazzfestival Jeker Jazz. Doodzonde, want er kwamen 15.000 bezoekers op af en behoorde daarmee tot de vijf grootste publieksevenementen in Maastricht. Vandaar dat de gemeente Maastricht besloot een stichting op te richten opdat jazz niet verloren zou gaan voor de stad.

Jean Haesen werd aangesteld als programmeur en bestuursvoorzitter. Onder zijn leiding werd de stichting geprofessionaliseerd en veranderde de naam in Jeker Jazz Maastricht. Samen

met Giel Coenen, die de caféprogrammering voor zijn rekening nam, bouwde Jean aan een jazzorganisatie van allure. Gaandeweg werd de naam veranderd in Jazz Maastricht.

Naast de populaire en snel groeiende cityprogrammering - in maar liefst vijfenzeftig cafés klonk jazzmuziek - werd een theaterprogrammering ontwikkeld. De Sterzaal in de Bredestraat gold daarvoor als centrale uitvalsbasis. Daarnaast gebruikte men tal van kleinere podia. In de Sterzaal programmeerde Jazz Maastricht 'Hall of Stars'. Rond 2005 verhuisde het programma naar het grotere Theater aan het Vrijthof. De zaal zat ook daar vol, mede door een internationale keur aan jazzmusici en artiesten die optraden. Anno 2013 is de cityprogrammering in oktober weer terug in de cafés en heet weer Jeker Jazz. Dit initiatief opereert los van Jazz Maastricht.

Jazz Maastricht ontwikkelde ondertussen een aantal programmalijnen. Het maken van producties, veelal in samenwerking met andere instellingen zoals Intro/Insitu, Conservatorium en Kumulus. Presentaties zoals concertseries in het theater of AINSI, participeren aan de reeks Lazy Sunday samen met Museum aan het Vrijthof, het Open Your Mind Festival en natuurlijk het eigen Jazz Maastricht Festival in maart. Euregionale verbindingen met partnerorganisaties uit de steden Heerlen, Aken, Luik, Genk (en Eben Emael). Hieruit is bijvoorbeeld EUjazz ontstaan. In Luik/Maastricht/Aken/

Heerlen is het project De weg naar Maastricht waarbij een film en live jazzorkest in dialoog gaan. De Jong Talent competitie en Open Mind competitie waarin jazz talent en/of interdisciplinaire producties een prijs in de wacht kunnen slepen. Op onderwijsgebied is Jazz by Kids een mooi voorbeeld van jazzeducatie. Dit initiatief van Wilma

Heystek werd ooit in samenwerking met Kumulus Muziekschool en kunsteducatie instelling Het Brede Spoor opgestart. Zowel peuters en kleuters als basisschoolleerlingen konden hieraan

deelnemen. Jazz by Kids heeft een flink aantal jaren door de hele provincie getoerd waarbij elke keer werd samengewerkt met een andere muziekschool. Het project is gestopt vanwege een gebrek aan financiële middelen. Jazz Maastricht probeert draagvlak te creëren door veel te lobbyen, samen te werken maar ook nieuwe wegen in te slaan. Haesen en directeur Jazz Maastricht Wilma de Kluizenaar hebben er een dagtaak aan om met een bescheiden begroting de stichting draaiende te houden. Ze vormen een goed geoliede tandem. Samen schrijven ze beleidsplannen, vragen ze subsidies aan, benaderen ze sponsors, leiden ze de organisatie, doen ze de marketing en trekken ze er op uit om contacten te onderhouden. Ze weten zich daarin gesteund door projectmanager Jos Heutmekers en een programmacommissie. Tijdens het Jazz Maastricht Festival kan de organisatie rekenen op een groep van zo'n twintig vrijwilligers.

Jean en Wilma voelen zich bij Kumulus op hun plek.

Naast de uitstekende faciliteiten die Kumulus biedt, zijn er ook nieuwe kansen ontstaan om met elkaar projecten te organiseren. Zo staat er een project met dans van Kumulus op stapel en wil Jazz Maastricht deelnemen aan de pop/jazz presentaties van Kumulus.

Maar een Sinti zou een Sinti niet zijn als er niet toch stiekem weer wat kriebelt: Jean's ultieme wens is een plek in de stad waar kantoor en podium gecombineerd kunnen worden. Want wat is er mooier dan je dromen vanachter je bureau werkelijkheid te zien worden? ■

www.jazzmaastricht.com

ik wil dansen!

port
de
bras

Plié

Lara

HET VRIENDEN BOEKJE

OP DEZE PAGINA STELLEN WE ONZE JONGSTE CURSISTEN VOOR. DIT KEER IS DAT LARA BOUMANS, DIE BIJ BRIGITTE RAMAEKERS DE CURSUS KLEUTERDANS VOLGT. IK GA HAAR OPZOEKEN IN DE BALLETSTUDIO. DE PIEPJONGE BALLERINA GEEFT ME, GEKLEED IN HAAR VROLIJKE HELLO KITTY - BALLETPAKJE, AARZELEND EEN HANDJE. PAPPA STEPHAN VERTELD DAT LARA ZICH BEST VERHEUGD HEEFT OP DIT INTERVIEWTJE MAAR DAT ZE OOK EEN BEETJE ZENUWACHTIG IS. GELUKKIG IS DAT ALS SNEEUW VOOR DE ZON VERDWENEN ALS WE SAMEN AAN EEN TAFELTJE ZITTEN EN WE OVER HAAR EN HAAR HOBBY BABBELLEN. *door Zelinda Meli*

Hoe heet je en hoe oud ben je?

Ik heet Lara en ben 5 jaar.

Waar woon je?

In Maastricht

Met wie woon je allemaal in huis?

Met de baby (zusje dus), pappa en mamma.

Wat is je favoriete dansje?

Dat is mijn zelf verzonden dansje.

Wat is je favoriete liedje?

De liedjes van K3.

Wat is je favoriete boek?

Barbie op ski-vakantie.

Wie is je favoriete juf?

Juf Ine van school.

Met wie zou je eens samen willen dansen?

Gewoon, met andere kinderen en met vriendinnetje Noor, maar die zit hier ook op les.

Dansen er nog meer mensen in je familie?

Nee, maar mamma heeft vroeger wel gedanst.

Welk vriendje of vriendinnetje wil je wel eens mee naar balletles nemen?

Mijn vriendje Pim. En het maakt dan niet uit dat hij een jongetje is.

Heb je al eens voor publiek opgetreden?

Nog nooit maar dat wil ik wel heel graag.

Oefen je ook thuis je dansje?

Ja, best vaak want we hebben thuis een dvd en daarmee oefen ik danspasjes. Zo ben ik ook begonnen hè pappa? Pappa Stephan beaamd dit. De uitleg op de dvd zorgde ervoor dat Lara al heel jong in de ban raakte van dansen.

Vind je het leuk om naar juffrouw Brigitte naar de dansles te komen?

Wel heel leuk.

Wat wil jij later worden?

(zonder nadenken) Ballerina!

Kijk op www.kumulus.nl voor meer kinderdans cursussen.

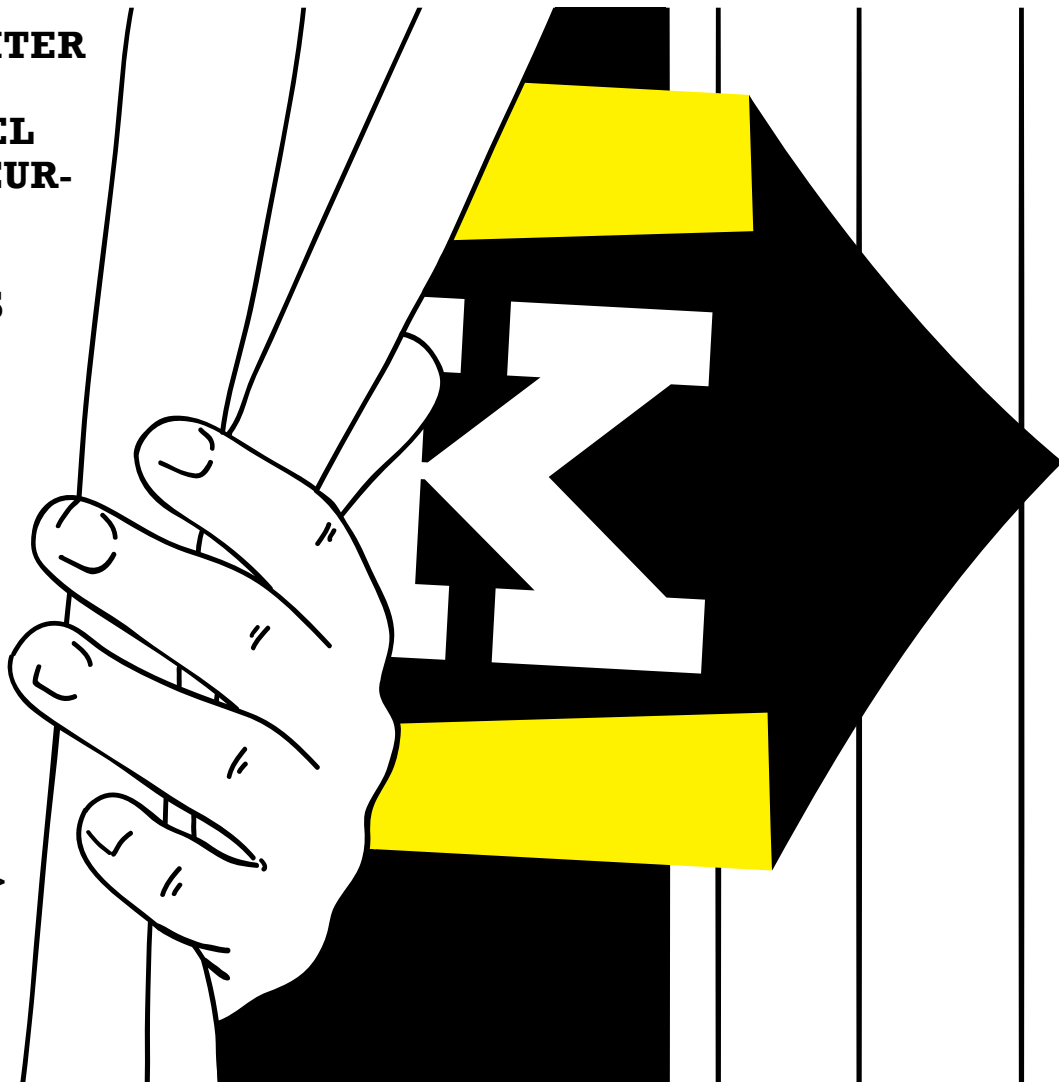
**WIJ ZETTEN ONS ACHTER
DE SCHERMEN IN
VOOR HET CULTUREEL
ERFGOED, DE AMATEUR-
EN PROFESSIONELE
KUNSTEN EN ALLE
KUNSTBEOEFENAARS
IN LIMBURG.**

HUIS VOOR DE KUNSTEN LIMBURG >
t(Huis) in muziek, toneel, dans,
beeldende kunst, film & fotografie,
literatuur, musea, streektaal,
monumenten en cultuurparticipatie

**HUIS VOOR
DE KUNSTEN
LIMBURG**

provincie limburg

In **Lumière Cinema** kunt u zeven dagen per week terecht voor de beste films
uit binnen- en buitenland.

En we doen meer. Onder de naam **Made in Europe** worden
met grote regelmaat premières, specials en masterclasses
georganiseerd. Activiteiten waarmee we het publiek in contact
brengen met beloftevolle filmmakers uit heel Europa,
maar ook waarmee we de zichtbaarheid willen vergroten
van filmtalent uit onze eigen regio.

Kijk voor meer informatie over
onze activiteiten op:

>> www.madeineurope.nu
>> www.lumiere.nl

Cineville

NIEUW! De **Cineville**-pas.

Voor € 18,- per maand onbeperkt toegang
tot alle filmvoorstellingen. Info: www.lumiere.nl/cineville

Lumière Cinema Maastricht
Bogaardenstraat 40b
6211 SP Maastricht
043 - 321 40 80

VOLG ONS
OOK OP:

**MADE
IN EUROPE**
PODIUM VOOR EUROPEES EN
EUREGIONAAL FILMTALENT

CURSUSTIPS NWS COMING UP!

CURSUSTIPS BEELDDE KUNSTEN

Keramik is hot!

Volg Keramik lessen bij onze nieuwe docente Marie-Claire Krell. In deze cursus leer je werken met bijna alle keramische technieken. Je krijgt uitleg over verschillende kleisoorten, opbouwtechnieken, boetsen en uithollen, het uitvergroten van een klein gemaakt ontwerp, het werken in reliëf, decoratietechnieken met engobe's en glazuren en stoken en natuurlijk het draaien op de draaischijf.

Ei-tempera? Wat is dat?

Dat legt kunstenaar/docent Marte Hamelers je uit in haar cursus Aquarel. Zij introduceert de ei-tempera verftechniek in haar lessen. Deze techniek geeft een bijzonder effect aan je aquarel. Kijk maar naar het werk van de Vlaamse primitieven zoals Jan van Eyck.

MUZIEKSCHOOL

Pianoles nu ook in jouw dorp!

Woon je in Mheer of Gronsveld en je wil pianoles? Geen probleem. Vanaf dit schooljaar biedt Kumulus Muziekschool deze lessen ook in jouw dorp aan. Kijk op www.kumulus.nl of bel onze balie voor meer informatie over de mogelijkheden.

MUSICAL

Ben jij een toekomstige Musical ster?

Zie jij jezelf al schitteren in een musical? Als je bij ons de lessen komt volgen dan kan dat zomaar gebeuren. Je hoeft nog niks te kunnen, je kunt gewoon starten. Eerst een keertje komen proberen is geen enkel probleem want je krijgt immers een proefles cadeau. Als het bevalt en je wilt doorgaan met de lessen dan schitter jij vast en zeker aan het einde van het schooljaar in een mooie productie. Vooruit de planken op!

DANS

Dancemix Kids

Voor kinderen die graag willen beginnen met dansen maar nog niet helemaal weten welke dansstijl het beste bij ze past is er Dancemix Kids. In deze cursus kan er in blokken van acht lessen kennis gemaakt worden met klassiek ballet, jazzdance, hiphop, streetdance en flamenco. Zo kom je erachter wat het beste bij je past.

NWS NIEUWE COÖRDINATOREN VOOR BEELDDE KUNSTEN EN DANS

Sinds kort zijn onze coördinatoren Bernadet Schouten (Dans) en Hens Gardeneers (Beeldende kunsten en Kunstverkenning) met pensioen. Hun opvolgers zijn inmiddels bekend. Dat zijn Heidi Vos voor Dans en Jetze Jansma voor Beeldende kunst en Kunstverkenning. We wensen beiden veel succes in hun nieuwe functie.

STUDENTENCURSUSSEN

Het is algemeen bekend dat Maastricht een studentenstad van allure is maar niet dat Kumulus speciale studentencursussen organiseert voor de anderstalige studenten. Zo kunnen studenten een cursus fotografie, schilderen/tekenen en keramiek in het Engels volgen. Naast deze cursussen zijn de meeste andere lessen ook geschikt voor studenten. Als extraatje krijgen studenten een aantrekkelijke korting van 25% op de cursus van hun keuze. Kijk op www.kumulus.nl voor de voorwaarden.

KUMULUS DANS ON THE MOVE!

Onze dansafdeling is flink in beweging. Zo wordt nieuw en aanvullend aanbod ontwikkeld, jong talent begeleid op onze PreDanceAcademy maar ook veel samengewerkt met grotere en kleinere partijen. In de maand

september en oktober was dat met De Nederlandse Dansdagen, het Nationale Ballet, Filmhuis Lumière en ICKamsterdam. En wat te denken van alle successen die onze wedstrijdgroepen en onze docent Andreas Mantz op de internationale (streetdance) wedstrijden boeken. Allemaal meerwaarde om goed en met veel plezier lessen bij ons te krijgen.

Coming up! DECEMBER BELLS

De maand december is bij uitstek de maand van de stemmige muziekjes. Zo ook bij Kumulus Muziekschool. Van Sinterklaas songs tot Kicking Christmas keys en van Carillonklanken met zoetgevooisde kinderstemmen tot stemmige strijkmelodieën. Hou onze agenda op de website in de gaten voor alle mooie uitvoeringen die van december een complete feestmaand maken.

SCHRIJF JE IN VOOR HET PRINSES CHRISTINA CONCOURS!

De voorronde en finale van het Prinses Christina Concours regio Zuid zal op zaterdag 22 en zondag 23 februari plaatsvinden bij Kumulus Muziekschool. Dit concours is er speciaal voor jong talent. Kijk maar op de website www.christinaconcours.nl. Hier vind je alle informatie over het concours, de prijzen, de jury en hoe je kunt inschrijven. Ook hier geldt: meedoen is belangrijker dan winnen.

A young man with a wide smile is walking towards the camera in a narrow, brightly lit hallway. He is wearing a straw hat, a dark shirt with a small white pattern, a long gold chain, black pants, and white loafers. He holds a small bottle in his left hand. The hallway has a concrete floor and a white wall with some visible pipes and a doorway in the background.

OP ZOEK NAAR VICTOR & ROLF IN MAASTRICHT

A woman with brown hair tied back, wearing a black sequined dress and black high-heeled shoes, stands in profile against a light-colored concrete wall. She is looking to her left. The background is a plain, textured wall with some visible wear and a dark cable running along the base. The overall tone is professional and artistic.

**HASSELT HEET DE MODESTAD
VAN DE EUREGIO TE ZIJN, MAAR
OOK MAASTRICHT HEEFT MODE
ONTDEKT OM ZICHZELF OP DE
KAART TE ZETTEN. IN HEERLEN
HEEFT SCHUNCK DE MODE
OMARMD. TALENT GENOEG IN
DE REGIO, MAAR DAT MOET
WEL DE KANS KRIJGEN ZICH TE
PROFILEREN.**

door Meyke Houben foto's Perry Schrijvers

'ZONDER REGIO IS MAASTRICHT TE KLEIN VOOR DE MODE.'

Vraag een bezoeker waar hij aan denkt bij de naam Maastricht en negen van de tien keer krijg je te horen: 'shoppen'. Het compacte centrum met zijn vele kledingzaakjes doet het goed bij dagjesmensen. Iedereen wil vooral even kijken in de Stokstraat, waar de dure designerlabels te vinden zijn. Buitenstaanders hoor je vaak ook zeggen dat 'de Maastrichtenaar' zich net even beter kleedt dan de gemiddelde Nederlander. Sjik en sjoen, zeg maar. Maakt dat Maastricht tot een modestad? Nee, zegt Branko Popovic van Fashionclash. "Maar de potentie is er wel. De stad is de laatste jaren meer op mode gericht. We hebben aan de Academie Beeldende Kunsten een afdeling Mode en Textielvormgeving. En mode is nu zelfs een van de pijlers van de maakindustrie, waar de gemeente Maastricht in haar economische visie voor de komende jaren op inzet." Onder het label Made in Maastricht kan de creatieve industrie binnen de Euregio een sector worden die ook in Europa het verschil maakt, zo staat er letterlijk. In opdracht van de gemeente Maastricht heeft de Tilburgse hoogleraar Arjen van den Born de mogelijkheden in kaart gebracht om Maastricht op te waarderen tot dé Nederlandse modestad van de toekomst. Ook hij komt tot de conclusie dat Maastricht alles heeft om die ambitie waar te maken. "Mode sluit in Maastricht nauw aan op andere zaken waar de stad sterk in is, namelijk gastvrijheid en shopping", aldus Van den Born.

Als uitvloeisel van Made in Maastricht is nu een eerste project ontwikkeld, met medewerking van Fashionclash. Onder de noemer 'ontwerper/ondernemer' worden getalenteerde ontwerpers uit de regio gekoppeld aan een

'buddy' uit het bedrijfsleven. "De buddy helpt de ontwerper bij de zakelijke kant van zijn onderneming", legt Branko uit. "We hopen dat de ontwerper daardoor steviger in zijn schoenen komt te staan en daadwerkelijk hier in de (eu)regio gaat ondernemen. Het zou mooi zijn als we op die manier over tien jaar tien ontwerpers hebben die van hun werk kunnen leven."

Fashionclash, in 2009 door onder anderen Branko Popovic en Nawie Kuiper opgericht als platform voor aanstormend modetalent, is in de vijf jaar van zijn bestaan uitgegroeid tot een evenement dat niet meer weg te denken is uit de regio. Designers uit verschillende disciplines krijgen er de kans om hun werk te presenteren. Ook duiken er regelmatig pop-up stores op en zijn er samenwerkingsprojecten, onder meer met De Nederlandse Dansdagen en het Museum aan het Vrijthof. Heet van de naald is het online platform 'Fashion Freax', waarop ontwerpers hun eigen pagina kunnen promoten en waar je ook online kunt kopen.

Vanaf het begin heeft Fashionclash verder gekeken dan alleen Maastricht. "Zonder regio is Maastricht te klein om op modegebied echt iets van de grond te krijgen", meent Branko. Daarom werkt Fashionclash samen met mode- en designinstellingen in Hasselt en Aken. Die eerste stad, van oudsher bekend vanwege de lakennijverheid en later vanwege de mode- en textielhandel, huisvest sinds 1989 het Modemuseum. Momenteel is daar de tentoonstelling 'Moda. Made in Italy' te zien, over de geschiedenis van de Italiaanse mode vanaf WO II. "Hasselt heeft al eerder begrepen dat mode ook een economische meerwaarde heeft voor een stad", zegt Branko. "Daar geeft de modeketen JBC soms

Fashionclash 2013.

jonge ontwerpers, die met hun eigen kledinglijn te weinig inkomsten hebben, een podium. Dat zou Maastricht kunnen overnemen. Mode moet je laten zien. Er is hier genoeg talent, maar dat moet je wel profileren.”

Meer recent lijkt ook Heerlen zich sterk te maken voor mode. Christie Arends, de nieuwe directeur van cultuurhuis Schunck, heeft mode benoemd tot een van de nieuwe speerpunten van de instelling. De eerste in een reeks van modetentoonstellingen was dit voorjaar VanHeistInHeerlen, waarin modeontwerpster Monique van Heist zich liet inspireren door de geschiedenis van Schunck als modehuis. Als Maastricht de slag om de titel ‘modestad’ wil winnen, moet er van onderop geïnvesteerd worden in talent.” Vindt ook Kumulusdocent Goof Yerna, die jonge fashionaddicts de eerste beginselen van het modevak bijbrengt in de cursus Fashionfreak. “Maastricht is geen ontwerpersstad”, meent zij. “We hebben hier nog geen Viktor & Rolf of een Yamamoto afgeleverd. Als je wil investeren in talent, moet je beginnen bij de jeugd. Dat doen we met onze cursus, waarbij de leerlingen ‘autonoom leren klungelen’, zoals ik het wel eens

noem. We leren ze hun eigen beperkingen en mogelijkheden te ontdekken. Er is aandacht voor verschillende technieken, maar de cursus is geen naailes. Het gaat erom dat je 2D-ontwerpen leert vertalen naar een 3D-uitvoering. Daar heb je inzicht voor nodig. Maar waar we vooral naar op zoek zijn, is durf. Een van de cursisten heeft bijvoorbeeld een rijgsluiting van neonroze wol gecombineerd met een bloemetjesstof. Dat inspireert andere deelnemers. Zo komen er niet alleen mooie creaties tevoorschijn, maar is er ook een hoge ‘funfactor’.”

Een aantal oud-cursisten van Kumulus is inmiddels doorgestroomd naar de Academie Beeldende Kunsten Maastricht. Misschien zijn zij over een aantal jaren het visitekaartje van een nieuwe generatie ontwerpers, ‘Made in Maastricht’. Wordt vervolgd.

ACHTER DE SCHERMEN HUISMEESTERS

ZONDER ONS LOOPT ALLES IN DE SOEP

ZET DAT MAAR IN DE KOP VAN HET ARTIKEL:
'ZONDER ONS LOOPT ALLES IN DE SOEP',
GIEBELT HUISMEESTER MAT GIJBELS. DE
VIER HUISMEESTERS VAN KUMULUS-OOST
ZIJN SAMENGEKOMEN OM TE PRATEN OVER
HUN WERK. "ZODRA WE HIER ALLES OP
ORDE HEBBEN, BEGINNEN WE ONZE EIGEN
MUZIEKSCHOOL." ►

door Emile Hollman foto's Perry Schrijvers

Mat

Arno

Sander

Bert

Ze zijn alom aanwezig in Kumulus Sint Maartenspoort, de huismeesters Arno Marijnen (1962), Bert Rokx (1955), Sander Wijnen (1980) en Mat Gijbels (1951). Ze komen op verzoek samen om te vertellen over hun werk. Bert, Mat en Arno zitten klaar, Sander schuift aan. Arno zet de toon als gevraagd wordt naar hun bouwjaar.

Arno: "Mat heeft de Watersnoodramp nog meegemaakt. En Mat is zonder h, dat is een ding voor hem hoor."

Fungeren jullie als een team?

Mat: "Dat is maar een gerucht. Als er een groep mensen géén team vormt, zijn wij het wel. Ha ha."

Arno was eerst huismeester van een flat aan het Koningsplein, daarna kwam hij in de horeca terecht.

Mat: "Twaalf ambachten, dertien ongelukken."

Mat zelf studeerde scheikunde en kwam te werken in een laboratorium. Na sociaal-cultureel werk en van alles en nog wat werd hij werkloos en via een uitzendbureau kwam hij in 1997 bij Kumulus terecht.

Bert ging na zijn militaire dienst bij de gemeente werken maar de meeste uren stopte hij in diverse popgroepen. Margamania, was de meest aansprekende. Ze speelden samen met Hans Dulfer, in Paradiso en maakten plaatopnamen in de Wisseloord-studio's. De band werd opgedoekt toen zangeres Marga Mulkens zwanger raakte.

Mat: "En wie was de vader?"

Arno: "Daar gaan we."

Bert, onverstoortbaar: "Ik was eerst in vaste dienst maar na een bezuinigingsronde ben ik blijven hangen als vrijwilliger in een doorgroeibaan. Nu krijg ik een vergoeding op mijn uitkering. Ik ben ook vrij van sollicitatieplicht. En ik ben van de straat, dat is wel zo veilig voor me."

Arno: "En voor de rest van Maastricht."

Loopt het zonder jullie hier in de soep?

Mat: "Da's de essentie. Zet dat maar in de kop van het artikel."

Wat doen jullie zoal?

Bert, grijnst: "Ik weet niet precies wat Mat doet."

Mat: "Houden zo." Zonder gekheid. "Ik hou me vooral bezig met de organisatorische dingen. Maurice Dear is facilitair manager en die doet de organisatie, de logistiek en de planning in Kumulus-West. Het is wel handig als iemand dat ook in Oost doet. Het kwam toevallig op mijn bordje. Ik ben langzamerhand een echte kantoorpijk achter de computer geworden. Van de huismeester in strikte zin is niet veel meer over."

Bert: "Maar als we hem nodig hebben, is ie er hoor."

Slanke Mat, niet zonder zelfspot: "Als ze spierkracht nodig hebben, weten ze me te vinden."

Arno: "Ik werk vooral met Bert. Tja wat we allemaal doen, teveel om op te noemen. We zetten alles klaar als er concerten zijn, voor het vrijdagmiddagorkest van Mia bijvoorbeeld, we vervangen lampen en doen baliewerk."

Bert vult aan: "We repareren alles wat kapot gaat. We houden het gebouw leefbaar, doen het groen, brengen pr-materiaal rond, ledigen de papierbakken, Manussen van Alles zijn we."

Arno: "Gekke Henkies."

Mat: "Factotum."

Bert: "Wat zegt hij? Het is super afwisselend."

Mat: "Tja dat ongestructureerde. Als je wat minder getalenteerd bent dan wij, word je harstikke gek. (Lacht:) Heb je dat Emile: ge-ta-len-teerd! Als je alles keurig geregeld wil hebben, zit je hier helemaal verkeerd."

Arno: "Nou Mat, wat doe je achter die computer? Voor de dag ermee."

Mat: "Ik doe de planning, ontwerp posters en flyers en ja die maak ik ook. In het land der blinden he... En er zijn wat computerproblemen. We moeten vaak improviseren. Huismeesters zijn er vooral voor de docenten, minder voor het management of De Cultuur. Wij zijn het aanspreekpunt voor docenten, als ze iets willen organiseren of op willen bouwen weten ze ons te vinden."

Bert: "Wat dat betreft is er veel verschil tussen de

WE WERKEN OOK AL ZO LANG SAMEN. ZODRA WE HIER ALLES OP ORDE HEBBEN, BEGINNEN WE ONZE EIGEN MUZIEKSCHOOL.

locaties Oost en West. Hier in Oost zijn de docenten de hele dag aanwezig, dat schept minder afstand. Er is meer warmte hier, ik ervaar het als een warme deken."

Mat, grijnst: "Het is er een zootje, kunnen we dat zo samenvatten?"

Arno, die de vergelijking kan maken omdat hij op beide locaties werkte: "Het is het verschil tussen beeldend kunstenaars en muzikanten, tussen ZZP'ers en docenten in vaste dienst. De mensen van beeldend zie je weinig. Er is ook verschil tussen muzikanten en kunstenaars. Muzikanten zijn veel meer gewend om met anderen te spelen, die praten ook veel, kunstenaars zijn meer op zichzelf. Je ziet ze hooguit als ze koffie gaan halen."

Mat relativeert: "Het is wel zo dat hier meer mensen in vaste dienst zijn. In West heb je veel ZZP'ers, die moeten elders ook nog aan de bak om geld te verdienen. Het is goed dat hier een docentenkamer is, zo hoor je wat er leeft."

Arno: "De huismeesters daar hebben eigen werkplaatsen."

Mat: "En wij hebben hier maar twee schroevendraaiers en toch ziet het hier net zo cool uit."

Zou het goed zijn om alle afdelingen onder een dak te brengen?

Arno: "Ja, in de Tapijnkazerne."

Bert: "Met een hele grote muur ertussen."

Mat: "Ik zou het leuk vinden, doe maar."

Bert: "Ik ook hoor, het was maar een grapje."

Mat: "Het grootste voordeel zou zijn dat je crossovers kunt maken tussen muziek en beeldend, dat gebeurt nu maar incidenteel. Maar als het gebeurt, is het heel leuk. Een gezamenlijke docentenkamer zou de kruisbestuiving bevorderen."

Bert: "Ik ben nog nooit met tegenzin naar mijn werk gegaan. En er is nog nooit een probleem geweest dat we niet konden oplossen. Het grootste probleem hier zijn de bezuinigingen, maar daar kunnen we niks aan doen." Knikt naar de anderen: "Om met Mat te spreken: Speak for yourself."

Mat, droogjes: "Wou ik net zeggen."

Als Sander zich bij zijn collega's voegt, regent het buiten pijpenstelen.

Geen kans op lekkages in zo'n oud gebouw?

Sander (die in 2001 via een uitzendbureau binnenstroomde): "Alleen in mijn auto zal nu een laag water staan, die lekt."

Mat: "Dat is omdat je een krent bent. Koop een goede auto."

Bert: "Hij is wel de enige hier met een auto en een rijbewijs."

Sander: "Schrijf je dat wel even op?"

Mat: "We vinden het wel handig dat Sander altijd rijdt."

Rijdt Sander ook in de gemotoriseerde riksja van Kumulus?

Mat: "De jas van Maurice Dear bedoel je?"

Sander: "Daar willen wij niet in gezien worden."

Arno: "Daar moet je een brommerrijbewijs voor hebben en zelfs dat hebben we niet."

Mat: "En om nou te zeggen dat de wijfjes er opgewonden van raken..."

Mat: "Officieel stuurt Maurice ons aan maar eigenlijk sturen we onszelf aan. We werken ook al zo lang samen ook met Maurice. Zodra we hier alles op orde hebben, beginnen we onze eigen muziekschool."

Sander: "Het leukste is dat het erg afwisselend werk is. En dat we heel zelfstandig kunnen werken. Zo neem ik bijvoorbeeld het instrumentenbeheer voor mijn rekening. Als er iets leuks te doen is bij Kumulus, zijn we er altijd bij."

Mat: "Als er veel aan ons over wordt gelaten, voel je je ook veel meer verantwoordelijk dan wanneer je alleen maar goed genoeg bent om bevelen op te volgen."

Dank mannen. Zoals aan het begin gezegd, alles wat jullie zeiden kan tegen jullie worden gebruikt.

Mat: "Hij heeft niet eens een koffie gehad, maar niks klagen

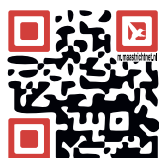

Week Week in Week uit

www.maastrichtnet.nl

cultuuragenda
van maastricht

>> Scan code (i-nigma app) en ga
direct naar onze online agenda.

“Van Hoog naar Recht”

Mi Pasi3n dansschoenen en
Arice damesmode, beide in 33n pand!

Dezelfde passie, hetzelfde enthousiasme,
dezelfde mensen, dezelfde klantvriendelijke
bediening, een grotere en meer uitgebreide
collectie damesmode met o.a. Eva & Claudi,
Scarva, La Salle en Juffrouw Jansen.

Nog altijd de mooie kettingen van Langani,
nog altijd flamenco schoenen en kleding
33n... nog altijd in Wyck, maar nu aan
de Rechtstraat 80.

www.mipasion.nl
www.aricedamesmode.nl

openingstijden:
dinsdag van 10.00 tot 17.00 u.
woensdag van 10.00 tot 17.00 u.
donderdag van 10.00 tot 19.00 u.
vrijdag van 10.00 tot 18.00 u.
zaterdag van 10.00 tot 17.00 u.
Eerste zondag van de maand, van 12.00 tot 17.00 u.

Arice damesmode
Rechtstraat 80
6221 EL Maastricht
043-3210888
Mi Pasi3n dansschoenen

CURSISTEN WERK

LESIMPRESSIONE KINDERACADEMIE

PICASSO

In deze les maakten leerlingen kennis met de schilder Picasso. Aan de hand van een aantal voorbeelden van zijn werk werd uitgelegd hoe Picasso de grondlegger van het Kubisme werd. Picasso vond namelijk dat je op een plat vlak best de verschillende kanten van het onderwerp kon laten zien. En vrouwen waren daarbij favoriet want Picasso was een echte bewonderaar van vrouwelijk schoon! Dus onderkant, bovenkant, voorkant en achterkant allemaal tegelijk. Dat levert bijzondere beelden op!

De leerlingen gingen daarna aan de slag. Met behulp van foto's uit tijdschriften stelden ze zelf een figuur samen waarbij ze moesten opletten dat alle verschillende lichaamsdelen vanuit verschillende hoeken te zien waren. Dus: een neus van onderen, een mond van opzij, een voet van achteren enzovoorts.

Daarna kwam echter het moeilijkste: nu moesten ze zo precies mogelijk de figuur die ze gemaakt hadden natekenen. Dat viel nog niet mee, want iedereen is zo gewend om de ogen netjes naast elkaar te plaatsen. En dat een hand bijvoorbeeld natuurlijk niet groter kan zijn dan een hoofd. Een heel precieze kijkopdracht dus. En er kon ook niet gegumd worden, want de tekening moest meteen met dikke en dunne stiften gemaakt worden.

Na al deze inspanningen was er ontspanning in de vorm van het inkleuren van de tekening. Net als Picasso maakten de kinderen gebruik van zelfbedachte vrolijke kleuren en motieven. En dat heeft dit bijzondere resultaat opgeleverd!

Dit was een opdracht bij de cursus Teken en schilderen voor kids van 8 tot 12 jaar op maandagmiddag van 16.00-17.30u. bij docente Marlies de Jong. Er is nog volop plek!

CULTUUR IS GEEN BIJZAAK MEER

door Eric Wetzels

Sinds we weten dat we de titel voor Culturele Hoofdstad 2018 niet binnengehaald hebben, ziet de wereld er weer een beetje anders uit. Niet slechter of vager, maar gewoon anders. De stip stond ver weg, maar was er wel. Gelukkig had Kumulus, als onderdeel van een trits Maastrichtse culturele instellingen, een plan dat de basis vormde voor die stip en een ontwikkeling die los stond van de titeltoekenning.

Ingewikkeld? Nee hoor. De programmalijnen van Culturele Hoofdstad kwamen immers voort uit het veld, Kumulus had er aan meegeschreven. En dus waren de programmalijnen ook toepasbaar. En dat blijft natuurlijk ook zo in de nieuwe situatie. Doordat Kumulus sinds begin 2011 in een fusietraject zit met Centre Céramique en Natuurhistorisch Museum Maastricht (dit zijn alle drie gemeentelijke instellingen) hebben we ons gezamenlijk goed kunnen voorbereiden op die nieuwe situatie. En die was niet alleen rooskleurig. Want naast de economische crisis, die vooral een financieel effect heeft, is onze maatschappij flink aan verandering onderhevig. Sommige elementen zoals 3D-printers, worden gezien als zaken die het leven veraangename. Maar ook de omgang met informatie, leren en toepassen van het geleerde verandert razendsnel. Zo snel dat sommigen het helemaal niet kunnen bijhouden. Gelukkig is de positie van cultuur ook veranderd. Cultuur is geen bijzaak meer, ze is de basis van de maatschappij geworden. Ik geloof daar echt in. En in die maalstroom van veranderingen proberen wij als Kumulus ons hoofd koel te houden, mee te bewegen met de veranderingen en de juiste keuzes te maken. En wat juist is (of was), kun je het gemakkelijkste achteraf bepalen. Alleen moeten wij die keuzes nu maken.

Wij zijn nu bezig met een herbezinning van onze taken en lesmethoden. En we hebben besloten om van de drie afzonderlijke instellingen één geheel te maken. Dat wil niet zeggen dat de instellingen verdwijnen. Maar het wil wel zeggen dat we gezamenlijk onze meerwaarde voor de stad en voor de burger hebben bepaald. Zo willen wij dat kinderen op jonge leeftijd, op de juiste manier, met alle vormen van kunst en cultuur in aanraking kunnen komen. Wij willen dat volwassen amateurs op de juiste manier ondersteund worden in de uitvoering van hun passie. Wij willen een laagdrempelige toegang tot onze erfgoedcollecties (Centre Céramique) en een passende informatiefunctie aan Plein 1992, waarbij we samenwerking zoeken met bijvoorbeeld RTV Maastricht (Centre Céramique). En het Natuurhistorisch Museum Maastricht vertelt niet alleen over het verleden, heden en toekomst, maar biedt en passant ook een inspirerende omgeving voor kunstlessen en een aanvulling op het schoolcurriculum voor wat betreft cultuureducatie. Zo proberen we een verbinding tot stand te brengen die meer is dan de som der delen. U mag zelf oordelen of we daar

in slagen. En o ja, we nemen ook een stevige structurele bezuiniging van vele tonnen daarin mee. Want geld dat er niet is, kun je niet uitgeven.

Maar de herbezinning gaat wat mij betreft verder: we gaan onderzoeken wat we moeten aanbieden: alles wat we voorheen ook aanboden? Maar waarom geen glasblaaskunst? Dat is persoonlijk een van mijn favorieten. Natuurlijk is ons aanbod gebaseerd op het verleden. Daar is niets mis mee, maar wellicht is het niet meer toereikend. Vandaar dat ik wil proberen om ons aanbod in gezamenlijkheid met een breder netwerk mooier en completer aan te bieden. Want waarom alles zelf doen, als er al iemand is die het aanbiedt? Het gaat er om dat u als geïnteresseerde, als klant, als cursist de culturele verdieping krijgt die u zoekt. En ik zeg aanbod, maar ik bedoel natuurlijk dat wij een antwoord willen geven op wat u van ons vraagt. En wij noemen dat ons aanbod. Als u maar weet dat dit eigenlijk de vraag is.

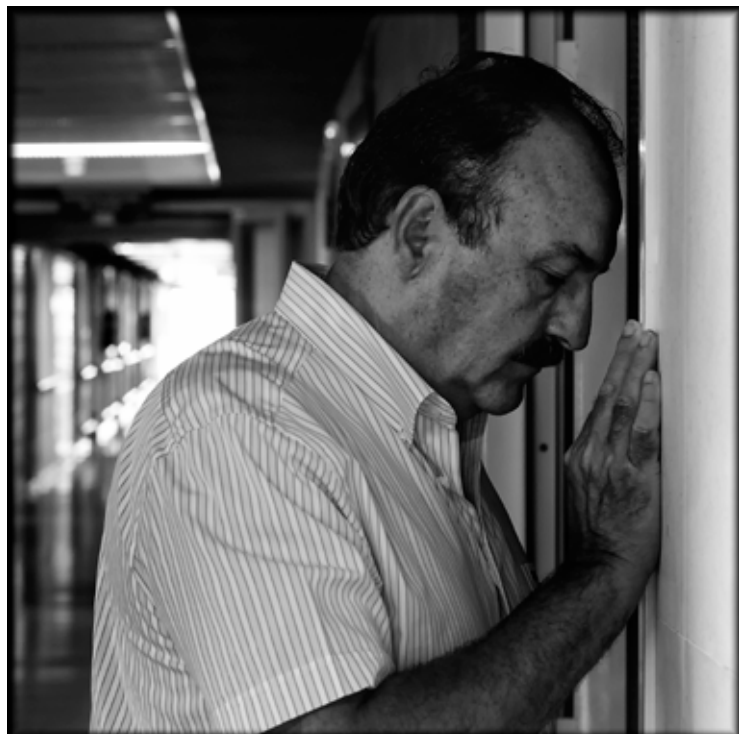
En daarbij maken we keuzes en nemen we beslissingen. Soms begrijpelijk, soms volstrekt niet. Wij zoeken de balans tussen wat moet en mag, wat we willen en wat we kunnen. We investeren in onze docenten, in onze gebouwen en schrappen zoveel als mogelijk op overhead, want daar heeft u het minste aan. Maar nodig is die wel. Ook betekent dit alles dat we onze tarieven aanpassen: sommige lessen worden goedkoper, maar de meeste duurder. Dat is helaas onoverkomelijk. Wat ik daarbij van belang vind, is dat bekend is dat onze cursisten alleen de docentenkosten betalen. Geen gebouwen en geen overhead. Die komen voor rekening van de gemeente. En bij de Muziekschool wordt zelfs een fors deel van die docentenkosten door de gemeente gedragen.

Wat ziet u nu terug van al die veranderingen? We hebben veel aangepast, afgelopen jaar. De gebouwen zijn mooi onderhouden, de foyers opgefrist en we investeren zelfs in nieuwe dansstudio's en edelsmeedlokalen in de Herbenusstraat. En ik kan nog een tweetal initiatieven melden: in de Herbenusstraat is een Kumulus-buitenatelier in de maak, bijvoorbeeld voor lessen 'beeldend' en daar vlakbij komt een Kumulus-parkje, dat voor filosofische gesprekken gebruikt kan worden, voor een schrijflus, of gewoon, om te peinzen. Zo proberen we culturele dynamiek in vele vormen te bewerkstelligen, proberen we jong en oud te mengen en de verschillende kunstvormen bij elkaar te brengen. Ik heb wel zin in die toekomst!

Ik ben benieuwd wat u er van vindt en hoop dat we u goed bedienen als het gaat om kwalitatief hoogwaardige kunstlessen in een aantrekkelijke omgeving. Voor niets kan dat helaas niet meer. Maar ja, dat is ook zo 2012. ■

Eric Wetzels, Directeur Kumulus, Centre Céramique en Natuurhistorisch Museum Maastricht

THE CHALLENGE 2013

DIANA BERDUN MINGO

Diana Berdun Mingo komt oorspronkelijk uit Gran Canaria. Ze keerde in 2010 kort terug naar haar geboorteland maar toen werd ze ziek. Er werd een onrustige moedervlek op haar been verwijderd maar erger nog: er werd een gezwel in haar long ontdekt. Na genezing heeft Diana haar ervaringen in fotografie verbeeld. Geïnspireerd door een bezoek aan een tentoonstelling met werk van de fotograaf Helmut Newton in Berlijn maakte Diana de fotoreeks Littekens. Ze verbeeld hierin haar fysieke maar ook mentale littekens. Zo is er naast het indrukwekkende zelfportret een foto van haar moeder, van haar vader en van haar zoontje Jaimy, wiens geboorte haar een enorme emotionele boost gaf. Diana heeft naast het winnen van The Challenge 2013 ook de fotowedstrijd "Ik was hier, waar was jij?" in het kader van Cultuurzomer Maastricht gewonnen.

The Challenge is de jaarlijkse wedstrijd voor cursisten van de fotografie cursussen van Kumulus Beeldende kunsten. Dit jaar was het thema: 18.

Stichting jong Leren en SKO-Mergelland

...varen samen verder onder dezelfde vlag!

We zetten koers richting toekomst onder de nieuwe naam '**Stichting kom Leren**'. We nodigen alle kinderen uit om bij ons te komen Leren. Leren met een hoofdletter "L". Want kinderen in ontwikkeling Leren iedere dag op heel veel gebieden om te groeien als mens.

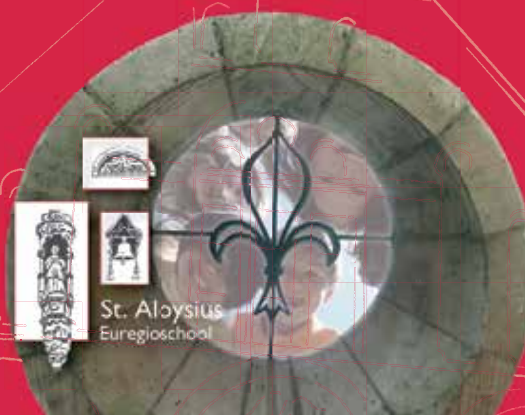
- >> kom jezelf ontdekken en ontwikkelen
- >> kom samen met anderen de wereld onderzoeken
- >> kom Leren van succes en kom Leren van fouten
- >> kom gebruik maken van alle mogelijkheden die er voor je zijn
- >> kom om gezien te worden in je eigenheid en in je talent
- >> kom elkaar accepteren en respecteren

Kom bij **Stichting kom Leren** het beste uit jezelf halen!

Kindcentrum Aloysius ... een basis voor de toekomst

Vertrouwd onderwijsinstituut
in de binnenstad van Maastricht.
Kinderopvang * Peuterspeelzaal
* Basisschool * BSO

Kindcentrum Aloysius is 52 weken per
jaar open van 7.30 tot 18.30 uur.

Brusselsestraat 46
6211 PG Maastricht
043 321 04 97
www.aloysius-bs.nl

Stille getuigen

Een eenakter voor designmeubelen

Het vloerkleed ligt er matjes bij terwijl de muren wit wegtrekken. Zo goed en zo kwaad als het gaat, houden ze hun schilderijen stevig vast.

‘Denk jij wat ik denk?’ steunt de bank.

‘Breek me de bek niet open.’ Het platte kussen dat een eindje verderop ligt, zucht.

‘Dit gaat niet goed hier.’

‘Ik vroeg het niet aan jou, ik vroeg het aan haar daar,’ zegt de bank en richt zijn blik naar het vloerkleed. Maar dat zegt niets, nog niet tenminste.

Met een misprijzend sissen trekt de radiator de aandacht.

‘Hoe vaak hebben we dit al meegemaakt en ging het hele gedoe toch weer verder?

Wedden dat het nu ook zo is?’

‘Ik geloof het niet,’ zegt de bank, ‘jullie zullen mij wel weer betweterig vinden, maar deze keer is het anders, zwaarder.’

De kroonluchter, die zich tot dan toe op afstand heeft gehouden, mengt zich in het gesprek.

‘Hoezo zwaarder? Je kunt het ook lichter opvatten. Misschien is het wel goed als hier de stoppen eens doorslaan. Ieder einde is ook het begin van iets nieuws, dat las ik pas nog ergens.’

De bank negeert haar affectieve toontje. Hij laat zich zijn zorgen niet zomaar afnemen. Doorslaande stoppen of niet, wat hier gezegd is deze avond, belooft niet veel goeds. Als de één maar eens dit. Als de ander maar eens dat. Als, als.

‘Wat kunnen we doen?’ vraagt hij aan niemand in het bijzonder.

Het vloerkleed schuift nu ongemakkelijk heen en weer. Het wil, nadat het alles zwijgzaam over zich heen heeft laten gaan, wel degelijk iets zeggen. Bewust van de invloed die zijn woorden zullen hebben, gunt het zichzelf en de anderen nog wat tijd. Het kucht even en kijkt dan met een droeve blik de kamer rond. Het is de opmaat naar de woorden, die alleen door hem gezegd mogen worden.

Het is duidelijk. Het is duidelijk en het is waar voor iedereen die het gehoord heeft.

Alsof ze het afgesproken hebben, schuiven de gordijnen wat dicht naar elkaar. Buiten hoeft niemand het nog te weten.

‘Weet je,’ fluistert de ene helft tegen de andere, ‘ik vind het nog het ergst voor de hond.’

Ank Aerts

Ank Aerts volgde verschillende schrijfcursussen bij Kumulus Schrijversschool en publiceert elke vrijdag een column in Dagblad De Limburger en Limburgs Dagblad.

PLEIDOOI VOOR GENERATION MAASTRICHT

door Emile Hollman

ZE WAREN DE KLAP NOG MAAR NAUWELIJKS
TE BOVEN – MAASTRICHT WORDT GEEN
CULTURELE HOOFDSTAD IN 2018. MAAR DRIE
DAGEN LATER AL SPRAKEN SAMMIE PIERIK
VAN TOUT MAASTRICHT EN EUREGIONAAL
CULTUURMANAGER CHRISTIANE GRONENBERG
HET COLLEGE VAN BURGEMEESTER EN
WETHOUDERS TOE. HUN BOODSCHAP: WIJ GAAN
VERDER, JULLIE OOK?” “JA”, ZEGT WETHOUDER
JACQUES COSTONGS.

WE ZIJN ER, MAAK GEBRUIK VAN ONS!

Het waren vijf meiden uit het Franse Lyon die een naam bedachten voor hun generatie: Generation Maastricht; zij die geboren werden in 1992, het jaar waarin het Verdrag van Maastricht werd getekend en waarin de basis werd gelegd voor de euro en de Europese Unie. Kortom, in 1992 werd een grenzeloze generatie geboren die nooit zou betalen met een gulden, een franc of een mark.

Hoewel Christiane Gronenberg zes jaar eerder werd geboren in het Duitse Tecklenburg in Westfalen, rekent ze zichzelf gemakshalve toch maar tot die generatie. “Wij zijn met Europa opgegroeid. Europa bestond al toen wij werden geboren. Wij denken niet meer in afzonderlijke landen. Vorige week logeerde een Oost-Duitse vriendin bij

me, van dezelfde leeftijd. Opeens realiseerde ik me dat het voor haar heel anders werkt. Zij heeft niet dat idee van een bruisend werelddeel zonder grenzen waarbinnen je vrij kunt bewegen. Niet dat gevoel dat ik heb, dat er heel veel te ontdekken valt en dat je overal naar toe kan.”

Die gedachte lag ook ten grondslag aan Maastricht Culturele Hoofdstad 2018, waarin de Euregio werd voorgesteld als Europa in microformaat. Het Europa zonder grenzen waarin juist de verschillen werden gezien als kansen. De cijfers van de Universiteit Maastricht laten zien dat er opvallend veel studenten uit Zuid-Europa inschrijven en na hun studie blijven hangen omdat de perspectieven hier beter zouden zijn. Europa weekte ook Christiane

Christiane Gronenberg. foto Luc Lodder

los uit haar geboorteland, via het project Europees Vrijwilligers Jaar kwam ze in Venlo terecht en besloot later cultuurwetenschappen te gaan studeren in Maastricht. "In het buitenland word ik meer geprikkeld, het is alsof ik die andere omgeving ook echt nodig heb. Onze generatie is misschien wat onrustig, altijd op ontdekkingsreis. Na mijn studie ben ik gaan reizen en terug gekomen naar Maastricht omdat ik me hier thuis voel."

Ze specialiseerde zich in cultureel erfgoed en op haar stageadres in Frankrijk kreeg ze er lucht van dat Maastricht kandideerde voor Culturele Hoofdstad 2018. Als ze daar een stageplaats kon bemachtigen zou ze verder kunnen komen in het verbinden van cultuur en regionale ontwikkeling,

haar specialisatie. Gronenberg belde de organisatie suf met het verzoek een rol te mogen spelen. Uiteindelijk kwam ze als assistent op de afdeling communicatie van VIA2018 terecht. Gaandeweg kwamen de vragen en verzoeken vanuit jongerenorganisaties of talentontwikkeling op haar bordje terecht. Maar haar rol binnen VIA2018 werd haar nooit helemaal duidelijk. Verantwoordelijkheden kreeg ze naar eigen zeggen niet toegespeeld en steeds had ze het idee te verdrinken in het proces, echt concreet zou het pas worden in 2018. "Het lukte maar niet om een heldere formule te vinden of een poging te doen om samen met jongeren van Generatie Maastricht iets op te tuigen."

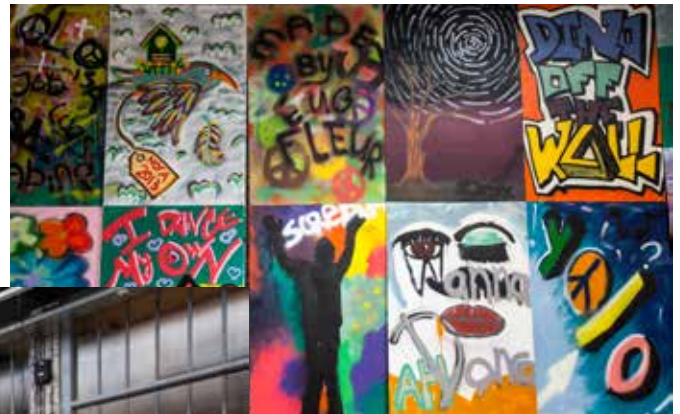
Christiane Gronenberg in gesprek met Jules Weijers. foto Luc Lodder

Dit in tegenstelling tot Tout Maastricht, een onderdeel van Kumulus dat cultuurparticipatie tracht te bevorderen en waarvoor Christiane Gronenberg sinds enkele maanden als freelancer werkt. VIA2018 maakte bijvoorbeeld gebruik van Tout Maastricht om de Dag voor het Euregionaal Feest van de Amateurkunsten Amateurkunst te realiseren. Of de zogeheten *creative hubs* in de Timmerfabriek, naar een idee van Tout Maastrichts Ingo Dassen. Tijdens die zogenaamde hubs – hangplekken – laten jongeren zien wat ze in hun mars hebben op het gebied van kunst en cultuur. Ze inspireren elkaar en professionals doen er ideeën op en leggen contacten. Gronenberg vindt het noodzakelijk dat zulke initiatieven uitgebouwd worden. “De Generation Maastricht ziet het spook van de werkloosheid opdoemen. Onze toekomst ligt niet in een nationalistisch Europa, de overheid zou grensoverschrijdend verkeer en arbeid moeten faciliteren zodat we kunnen experimenteren met de verscheidenheid binnen, bijvoorbeeld, de Euregio.”

Net als de Universiteit en de gemeente Maastricht beloofde ook het bidbook VIA2018 om de Generation Maastricht verder te helpen. Christiane Gronenberg: “De afwijzing kwam hard aan. Ik had het gevoel dat de jury ons niet begrepen heeft en niet voor Europa wilde kiezen. Ik dacht: ik kan niet voor een generatie spreken en ook niet meer voor Via2018, ik ga het op persoonlijke titel doen en zoek gewoon medestanders.” Vandaar dat ze met Sammie Pierik een vurig pleidooi bij de gemeenteraad hield om te blijven investeren in talentontwikkeling, jongerenprojecten, in cultuur, educatie en creatieve industrie. “We worden geen culturele hoofdstad maar de situatie is niet veranderd. “Eigenlijk wilden we zeggen: we zijn er, maak gebruik van ons, we hebben ambities.”

“Die oproep was heel uitdagend”, zegt wethouder Jacques Costongs. Sinds de streep door Culturele Hoofdstad staan kunstenaars, buurtplatforms, instellingen en vrijwilligers

'DE GENERATION MAASTRICHT IS EEN BELANGRIJKE DOELGROEP.'

Werkweek als opmaat voor
het feest van de Amateurkunsten
in de Timmerfabriek.
foto's Jean Pierre Geusens

in de rij bij de gemeente. De wethouder: "Allemaal met dezelfde oproep: 'Wij gaan door, jullie ook?'" Bij de gemeente is na het echec van Maastricht nog vier miljoen euro overgebleven waarvoor nog een culturele besteding gevonden moet worden, bij de provincie is er een pot van zestien miljoen. Het wachten is nu op de partners. Costongs: Tot nu heeft Maastricht de kar getrokken, in de toekomst moeten we die krachten verdelen. Wat Maastricht betreft is het eenvoudig: wij kiezen voor culturele carrières. We willen jongeren die bewegen helpen een stap verder te zetten. Zie ook de doorstart van het Huis van Bourgondië in C/O."

Dat hij wil inzetten op talentontwikkeling is geen toeval, wil hij maar zeggen. Maastricht behoort tot de zes steden van Nederland met het grootste aantal jongeren (studenten) maar heeft ook de grootste groep ouderen. "De Generation Maastricht is een belangrijke doelgroep.

We willen een klimaat scheppen waardoor zij de Euregio kunnen zien als woon-, werk- en relatiemarkt. Vandaar dat deze stad investeert in projecten die voor deze doelgroep belangrijk zijn. In veel steden worden kunstencentra als Kumulus kapot bezuinigd, dat willen we niet, we hebben de Muziekgieterij de ruimte gegeven om te groeien naar een zaal voor 550 bezoekers, we hebben Bruis geïnitieerd, geven filmhuis Lumiere een betere plek en proberen nu de relatie met de studentenpopulatie te verbeteren. Maar als overheid gaan we zelf niet bewegen, we stimuleren en faciliteren jongeren die zelf het initiatief nemen. Wij verzinnen de wereld niet, dat moeten ze zelf doen."

OP HAAR ACHTSTE WILDE DE MAASTRICHTSE VIOLISTE INGE BERGENHUIZEN DE NIEUWE JANINE JANSSEN WORDEN. DIE AMBITIE HEEFT ZE INMIDDELS BIJGESTELD. "HET IS EEN KEIHARD WERELDJE. IK BEN AL HEEL BLIJ ALS IK STRAKS IN EEN GOED ORKEST TERECHT KOM."

door Emile Hollman foto's Perry Schrijvers

MOZART EN COLDPLAY OP DE VIOOL

Ze komt uit wat je noemt een muzikaal Maastrichts gezin. Moeder Willy is klarinettist, vader Michel speelt fagot in de Philharmonie Zuidnederland (en is fagotdocent bij Kumulus), broer Wouter (25) is beroespianist. Inge Bergenhuizen (23) gaat voor haar masters aan het Conservatorium in Amsterdam maar is elke week twee dagen in Maastricht om vioolles te geven bij Kumulus. Thuis op Sint Pieter confisqueert ze de muziekkamer van de familie voor het interview. Het viooltje aan de ketting om haar hals deint op haar woorden die makkelijk vloeien. Inge werd als het ware geboren in de muziek. Haar ouders namen haar mee naar concerten, van de harmonie tot het Limburgs Symfonie Orkest. Ze herinnert zich nog levendig hoe zij en haar broer in de pauzes werden opgehaald door de buurvrouw zodat ze niet te laat in bed zouden liggen. Vanaf hun vierde kregen ze allebei pianoles. Bij haar broer werd het talent meteen zichtbaar, bij haar was de relatie met de piano problematischer. "Op een dag hoorde ik de Israëlitische violist Shlomo Mintz Beethovens vioolconcert spelen. Het was zo indrukwekkend. Ik vond het altijd al mooi hoe de violen samenspeelden in het orkest, maar toen wist ik het zeker: ik zou viool gaan spelen." Wat haar vooral trof was de klank van de violen. "Die

kunnen zo mooi hoog zingen en prachtige melodieën spelen. Ik denk ook dat je op een klank valt die bij je persoonlijkheid past. De klank van de cello bijvoorbeeld is lager en dieper, die past minder bij me."

Inge Bergenhuizen begon met vioolles bij Kumulus, bij Roland van Mil, inmiddels collega Van Mil. Bij Theodora Geraets van het LSO volgde ze masterclasses. In 2003 won ze het Henri Hermans Concours. In 2005 bereikte ze de finale van het Prinses Christina Concours. Via het Conservatorium in Maastricht ging ze naar het Conservatorium in Amsterdam, daar studeerde ze dit jaar af en gaat daar nu voor haar master.

"Toen ik een jaar of acht was, wilde ik de nieuwe Janine Janssen worden. Dat beeld is nu wel wat realistischer", lacht ze. "Ik studeer op alle grote stukken maar het is zo moeilijk om een succesvol solist te worden. Er zijn zoveel mensen die goed viool spelen. Als je op je achttiende nog geen grote concoursen hebt gewonnen of de finale van het Elisabeth Concours hebt gehaald, wordt het al moeilijk. Die ambitie heb ik opgegeven, ik hoop nu ooit in een goed symfonieorkest te komen." Omdat de spoeling in Nederland steeds dunner wordt, gokt ze op een avontuur in het buitenland.

M. C. Rijsemus

Vioolbouwer

Werkplaats - verkoop - verhuur - taxaties

www.rijsemus.nl

Martin Rijsemus groeide op in een omgeving waar ambacht en muziek zich verstrengden: zijn vader was kunstsmid en zijn moeder speelde viool. Sinds zijn vijfde levensjaar hanteert hij zelf de strijkstok. Aanvankelijk onder toezicht van de heer Blokbergen, aan de muziekschool van Wageningen, in 1974 onder begeleiding van professor Berkovitch aan het Conservatorium te Maastricht.

Zijn opleiding tot vioolbouwer heeft hij geleerd bij een leermeester in Duitsland en aangevuld met een studie aan de vioolbouwschool Mittenwald. Daarnaast heeft hij drie jaar samengewerkt met een Italiaans opgeleide vioolbouwer.

Witmakersstraat 1
6211 JA Maastricht
043 321 91 59
www.rijsemus.nl
mcrijsemus@live.nl

Werkplaats - verkoop - verhuur - taxaties

www.rijsemus.nl

Grafisch ontwerp | PR | Copywriting & Slogans
Concepten | Webdesign | Customized
qr-codes | Smartphone & Tablet concepten

... and feel free to ask for MORE!

† +31(0)43 362 75 00
m +31(0)6 25 09 49 96

Mgr. Schrijnenstraat 3
6221 VW Maastricht
www.houseofcommunications.nl
info@houseofcommunications.nl

lidiajanevski | [houseofcommunications](http://houseofcommunications.nl)

obidesign

graphic design | annebeth.nies@gmail.com | www.obidesign.nl | 06 512 94 096

“IK DENK DAT JE OP EEN KLANK VALT DIE BIJ JE PERSOONLIJKHEID PAST.”

Inge schetst een onverbiddelijk beeld van de muziekwereld. “Afgezien van veel talent moet je heel stevig in je schoenen staan om de top te bereiken. Ze zeggen wel eens tegen me dat ik toch maar mooi van mijn hobby mijn beroep heb kunnen maken. Dat is ook wel zo maar je moet er veel voor opofferen.”

Opmerkelijk genoeg probeerden haar ouders haar in te laten zien dat conservatorium wellicht niet de beste keuze voor de toekomst was. “Als musicus verdien je niet al te veel geld, wat dat betreft kun je beter tandarts worden. De concurrentie is groot, de grenzen in de muziek zijn weg. Op het conservatorium studeer ik nu met studenten uit Melbourne, Berlijn en Shanghai. Het is een echte strijd: wie het beste speelt, wint. Omdat er zoveel goede violisten uit de hele wereld zoeken naar een plek om te spelen is het heel lastig om een baan te vinden. Laat staan om succes te hebben. Van de nummers vijf en zes van het Elisabeth Concours hoor je vaak nooit meer iets.”

André Rieu en Guido Dieteren gooien het over een andere boeg. Inge heeft er enorme waardering voor. “Toen ik klein was keek ik echt op tegen Rieu. Mijn vader heeft een jaar bij hem gewerkt dus ik weet hoe dat er aan toe gaat. Het is zwaar hoor. De orkestleden worden in de watten gelegd maar mijn vader heb ik dat jaar nauwelijks gezien. Maar om eerlijk te zijn: het is niet helemaal mijn muziek en ook niet het leven dat ik wil leiden. Voor mij geen hoempa, geef mij maar een goede Mahler of een fijne Beethoven: doe mij maar het klassieke werk.”

Ondanks het succes van Rieu en om klassieke muziek toegankelijk te maken voor een breed publiek, is er geen Rieu-effect waarneembaar op de muziekschool. Het aantal leerlingen voor viool neemt gestaag af. “Klassieke

muziek is niet meer zo hip hè”, zegt ze met enige spijt in haar stem. “Het lijkt wel of die uit aan het sterven is. Ik merk het ook aan mijn vrienden. Ze zijn niet bekend met klassieke muziek en vinden er daarom niks aan. Ze denken dat het iets is voor oude mensen. Je merkt het ook aan jongere leerlingen. Die vragen of ze Coldplay op de viool mogen spelen. Dat kan best hoor, maar ik doe er dan ook altijd een stuk klassiek bij. Een vriendin van me studeert in Valencia waar we speelden met het Europees Jeugd Orkest. In 23 jaar was ze nog nooit bij een klassiek concert geweest. Ik nodigde haar uit en ze was helemaal verkocht. Terwijl we nota bene Le Sacre du Printemps speelden, niet het makkelijkste stuk. Het is een kwestie van opvoeding. Mijn vriendinnen gaan naar Guus Meeuwis en Rowwen Hèze, er zal nooit eens iemand zeggen: kom we gaan naar de zevende van Beethoven. Wat dat betreft is er in het onderwijs nog zoveel te winnen. Zo’n Mark Rutte die zelf piano speelt, die moet dat toch kunnen begrijpen? En ik zeg nog wel steeds LSO, maar dat bestaat niet meer. Dat is het ergste: alles wat je opdoekt komt niet meer terug.” Viool spelen vergt discipline. Haar cursisten raadt ze aan een kwartier per dag te spelen, zelf streeft ze naar vijf uur dagelijks. Die heeft ze nodig om hoog te prikken. De concurrentie is groot, merkt ze ook in het Europees Jeugd Orkest waarmee ze in de lente en de zomer door Europa toerde, van IJsland tot Macedonië. “Eigenlijk is het één grote wedstrijd. Steeds opnieuw moet ik auditie blijven doen voor het orkest. De laatste keer auditeerde ik met 600 violisten voor een handvol plaatsen. Maar dat is me veel waard. Het is voor mij het ultieme geluk. En daar wil ik hard voor werken.”

MARIANUM

door Jac van den Boogard foto Perry Schrijvers

In deze rubriek 'Kunstwerk in de Euregio' neemt cultuurhistoricus en docent Jac van den Boogard je mee op reis door de Euregio. Jac bespreekt mooie en interessante kunstwerken met een eigen verhaal, die binnen een straal van 100 kilometer om ons heen te vinden zijn.

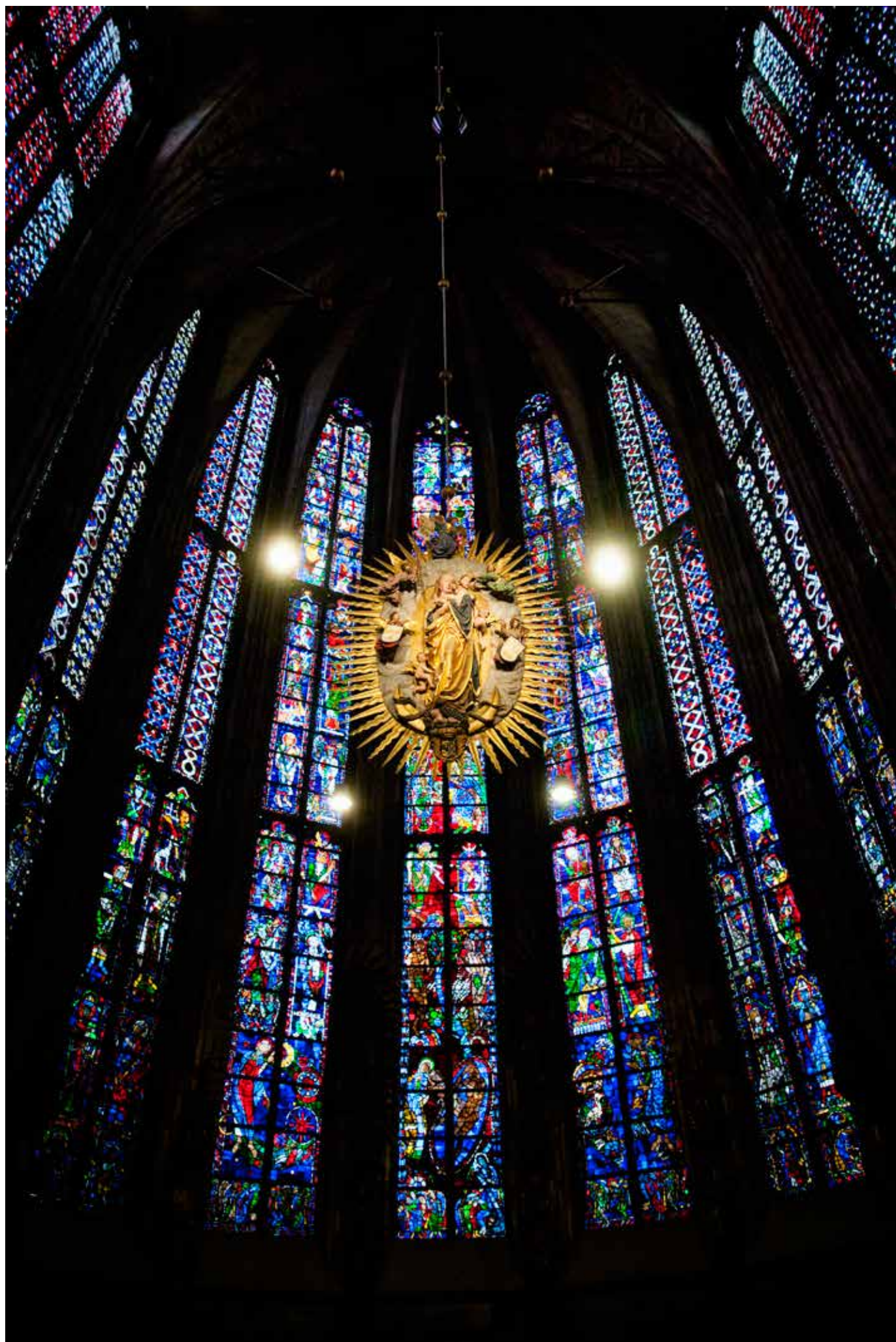
JAN BIELDENSNIDER... dat is de signatuur van de kunstenaar Jan van Steffeswert die het prachtige zogeheten Marianum vervaardigde in 1524, te bewonderen in de Dom van Aken. Hij moet geboren zijn voor 1470 en overleed na 1525 en bracht een groot deel van zijn leven door in Maastricht. We kennen eigenlijk geen namen van 'beeldsnijders' uit die tijd. Signeren van je werk was not done, want het werd gemaakt in dienst van God en de kerk. Dat Jan van Steffeswert een deel van zijn werk wel signeerde en van een meesterteken voorzag, wijst erop dat hij trots was op zijn vak en zich wilde manifesteren als individuele kunstenaar. Hij was geen anonieme middeleeuwer meer, maar een kind van de nieuwe tijd. Zijn invloed strekte zich uit over het Maasland, de streek die we nu Euregio noemen.

In Aken in het gewelf van de Dom hangt dit onvergetelijke meesterwerk, dit laatgotische 'Marianum'. Dat is een beeldhouwwerk dat je aan twee zijden kunt bewonderen. Daarom hangt het ook hoog midden in de kerkruimte. Wat stelt het voor? Twee ruggelings tegen elkaar geplaatste Maria-beelden. Om de beide figuren heeft Van Steffeswert een ellipsvormige bloemenkrans – mogelijk een symbool voor de rozenkrans – aangebracht waarin dantele engelen zijn opgenomen. Dat geheel wordt weer omgeven door een vergulde stralenkrans. Aan weerszijden staat Maria; ze presenteert het kindje Jesus aan de gelovigen. Op de voorzijde staat Maria op de maansikkel. Haar kleding op beide voorstellingen is zwaar verguld en valt in mooie diepe plooiën. Die rijke plooiwal was min of meer een handelsmerk van Jan van Steffeswert. De voorstelling is gebaseerd op een tekst uit het boek der Openbaringen (12:1-6) van Johannes de Evangelist.

Onderzoek heeft uitgewezen dat beide Madonna's aan voor- en achterzijde van het Marianum uit de helft van een en dezelfde boomstam zijn gesneden, een boom waarvan de doorsnede minstens tachtig centimeter moet zijn geweest. Hoe mooi en sprankelend de kleuren van het Marianum ook zijn... de huidige beschildering is niet oorspronkelijk. De kleuren zijn in verschillende laagjes over elkaar aangebracht, maar resten van de originele polychromie (veelkleurigheid) werden daaronder wel aangetroffen tijdens de restauratie van het werk tussen 1996 en 1998.

Jac van den Boogard

* In de catalogus van de grote Jan van Steffeswert expositie in het Bonnefantenmuseum (2000) 'Op de drempel van de nieuwe tijd' onder redactie van Peter te Poel vindt u uitvoerige informatie over de kunstenaar en zijn betekenis voor Maastricht en de Euregio.

DE BAND

BIJ KUMULUS HEB JE ALTIJD IEMAND OM MEE TE SPELEN

LANG LEVE DE GROEPSLES!

“HET GROEPSLESAANBOD IS ABSOLUUT EEN TOEGEVOEGDE WAARDE VOOR DE LEERLINGEN”, VINDEN ANNEMIE HERMANS EN RIAN PASMANS VAN KUMULUS MUZIEKSCHOOL. EEN GESPREK OVER EEN VOOR DE HAND LIGGEND MAAR EVENGOED NIEUW FENOMEEN.

door Ank Aerts

Waarom groepslessen? Waar komt jullie enthousiasme hierover vandaan?

Annemie Hermans: “Dat de Muziekschool groepslessen aanbiedt, komt niet uit de lucht vallen. We proberen de behoefte van de leerlingen goed aan te voelen en daarop een antwoord te geven. Uit onderzoek blijkt dat leerlingen het belangrijk vinden dat ze op korte termijn resultaat hebben van hun lessen. Ze willen snel iets leuks kunnen spelen en een groot deel van de leerlingen doet dat graag samen met anderen. Bovendien kwam naar voren dat leerlingen die kiezen voor een individuele les, het gevoel hebben maar kort binnen te zijn. Blijkbaar willen ze graag langer les, zodat er ook tijd is voor wat meer verdieping.”

Rian Pasmans vult aan: “Veel leerlingen willen dus graag zo snel mogelijk samen spelen en ouders beleven er plezier aan als ze dat hun kinderen zien doen. Samenspelen is niet alleen goed voor hun muzikale ontwikkeling maar ook op sociaal gebied een pre. Wij willen daarin voorzien door niet standaard vast te houden aan een concept waarin een strakke volgorde geldt: eerst het leren bespelen van een instrument, daarna het samenspelen en dan pas het presenteren. Nee, wij weven die drie elementen van meet af aan door elkaar in onze leerlijnen.”

Dat klinkt mooi maar hoe ziet dat er dan uit?

Annemie: “Groepslessen worden gegeven in groepjes van twee tot vier personen en duren, afhankelijk van het aantal leerlingen, een half uur tot een uur. De docent is erop getraind om ervoor te zorgen dat alle leerlingen gedurende de hele les een actieve rol hebben. Het is dus niet zo, dat er om de beurt iets wordt gespeeld en dat degene die niet speelt in die tijd niks zit te doen. Tijdens de les wordt er veel samengespeeld, voeren de leerlingen gezamenlijke opdrachten uit en worden er bijvoorbeeld improvisatie-oefeningen gedaan. Onze docenten worden met speciale bijscholingsprogramma's getraind om goed te kunnen omgaan met niveauverschillen in de groep en het begeleiden van het groepsproces.”

Maar gaat zo'n groepsles dan niet ten koste van de individuele technische ontwikkeling?

Annemie: “Ons uitgangspunt is dat groepsles niet ten koste mag gaan van het ontwikkelen van individuele technische vaardigheden. Er zijn al muziekscholen, in Venray bijvoorbeeld, die hier positieve ervaringen mee hebben. Doordat een docent een instructie kan geven aan meerdere leerlingen tegelijk, creëert hij tijdswinst, waardoor

IK GA NAAR EEN
CONCERT
TIJDENS MIJN LUNCH!

WAAR GA
JIJ NAAR
TOE?

HET JAARPROGRAMMA 2013/14 VAN CENTRE CÉRAMIQUE IS WEER ONLINE!

Dit jaar zit weer vol met oorstrelende concerten, inspirerende lezingen, geestverruimende cursussen, prikkelende debatten, animerende workshops, mooie verhalen en tentoonstellingen...

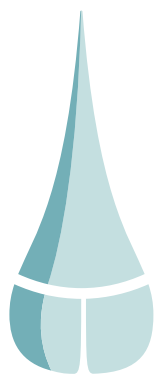
NIEUWSGIERIG?
CENTRECERAMIQUE.NL

de Bibliotheek

Aline Ploeg, vormgeefster Groenergras

THE SPA

wellness & beauty

Een wereld van serene rust, luxe en pure ontspanning. Dat biedt the Spa in hartje Maastricht, een cityspa die van alle gemakken is voorzien.

Ontspan in de verrassend moderne wellnessruimte met Finse sauna, infrarood sauna, stoomcabine, Whirlpool, Jee-0 douches, zithoek en tuin met terras. Ervaar verschillende behandelingen om je lichaam weer in balans te krijgen en er goed uit te zien.

Bij binnenkomst krijg je een lekkere smoothie aangeboden. Dus voel je welkom en voel je goed. Wat houdt je nog tegen?

... see you @ the Spa!

fish spa * massages * beauty treatments * waxing * mani & pedi by O.P.I. * friend (group) specials

>> Download de layar-APP en scan deze ad voor facebook/filmpjes en meer.
Scharnerweg 149^a • 6224 JD Maastricht • 043 - 852 42 27 • www.thespa.nl
info@thespa.nl • Iedere dag open van 10-22 uur (van 18-22 uur op aanvraag).

TIJDENS DE VASTE GROEPSSPEELUREN IS ER EEN ENORME DYNAMIEK IN DE MUZIEKSCHOOL.'

DE BAND

er per saldo meer ruimte is om te spelen. Bovendien leren leerlingen niet alleen van de docent maar ook van elkaar. We tornen ook niet aan de streefdoelen van de leerplannen. We leiden indien gewenst nog altijd op tot examens die worden afgesloten met diploma's."

De leerlingen die dat willen, kunnen dus al vanaf het begin samenspelen. Maar hoe vinden leerlingen die in een band of in een ensemble willen spelen elkaar?

Rian: "Daar hebben we een slimme structuur op bedacht. Alle groepslessen vinden plaats op vaste tijden. Voor de poot klassiek en hafa (harmonie en fanfare) is dit op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 16.00 uur tot 17.00 uur en op woensdag van 14.00 uur tot 15.00 uur. De leerlingen die in de richting van pop, rock en jazz willen gaan, kunnen op dinsdag en woensdag op diezelfde tijden terecht. Dat betekent dat er tijdens die vaste uren een enorme dynamiek is in de Muziekschool: alle groepslesleerlingen- en docenten zijn tegelijkertijd in huis waardoor het heel gemakkelijk is om allerlei dwarsverbanden te leggen. Dat doen we dan ook door regelmatig de leerlingen te mixen. Zo ontstaan er binnen de kortste keren bandjes en heterogene groepjes."

Zijn er nog meer manieren om samen te spelen binnen de Muziekschool?

Rian: "Jazeker, ook leerlingen die individuele lessen hebben gevolgd of nog volgen kunnen een keer per week in een bandje of ensemble spelen als ze dat willen. De Muziekschool heeft een groot aanbod: er zijn wel zeventien popbands en drie bigbands actief met ondersteuning en begeleiding van onze docenten. Ook is er een strijkorkest, harpensemble en diverse gemengde ensembles." Annemie: "Het grote voordeel van les hebben via de Muziekschool is natuurlijk toch die muziekomgeving waarin allerlei samenspeelactiviteiten, denk aan onze voorspel- en samenspeeldagen, worden georganiseerd. En dat niet alleen, we werken ook samen met andere disciplines van Kumulus zoals de afdeling Beeldend en Dans. We zijn er erg trots op dat we dit allemaal, inclusief een goede theoretische basis, kunnen bieden voor nog geen driehonderd euro per leerling per jaar. Dat is toch geweldig!"

TIEN VRAGEN VOOR...

AIMEE
CHARLIER*door Zelinda Meli foto Perry Schrijvers***1. Wie is Aimee Charlier?**

Aimee (29), afkomstig uit Kerkrade-City en nu woonachtig in Maastricht, typeert zichzelf als een bescheiden enthousiasteling, flexibel, altijd voor alles in, schuwt het avontuur niet, neemt soms te veel hooi op haar vork, lief, zorgzaam en bij tijd en wijle onzeker. Ze is een echt familie- en vriendenmens. "Ik reis regelmatig af naar Kerkrade en probeer tijd vrij te maken om met vrienden en familie bij te praten." Maar bovenal voelt ze de drang om zich te uiten via het theatervak, creëert en speelt. Kortom: een bezige bij met een scala aan talenten.

2. Hoe ben je als docent bij Kumulus Theaterschool terecht gekomen?

"Jetze Jansma, de baas van de Theaterschool, vroeg me les te komen geven. Hij kende me omdat ik bij Kumulus Theaterschool de Landelijke Oriëntatiecursus Toneelvakopleidingen volgde en er mijn beroepsstage heb gedaan. Sinds september geef ik er les."

3. Wat is jouw theaterachtergrond?

"Als klein meisje was ik al in de ban van toneelspelen. Op mijn achtste zat ik bij Jeugdtheaterschool Kiek. Daarnaast speelde ik ook bij amateurgezelschap

Volkstoneel Kerkrade. Omdat ik na de middelbare school nog niet helemaal wist welk beroep precies bij me paste, volgde ik een opleiding in de toeristische sector. Die bracht me via een stage in Ibiza naar Antwerpen. Daar ben ik aan de slag gegaan bij een bedrijf dat Straattheaterfestivals organiseert. Na dit avontuur ben ik bij Opera Zuid terecht gekomen waar ik de kans kreeg om als trainee drie verschillende functies te combineren. Ik werd assistent voorstellingsleider, rekvisiteur en figurant. Na deze stage ben ik via de LOT bij Kumulus, de opleiding tot docent en theatermaker in Leeuwarden gaan doen."

4. Op welk project of deel van je werk ben je 't meeste trots?

"Ik heb het gevoel dat ik nog steeds zoekende ben maar wat me zeer aanspreekt is het samenbrengen van de twee elementen muziek/ritme en beweging. Dat moet van binnenuit komen en dat maakt de expressie op het toneel heel geloofwaardig. Ik ben er trots op dat ik dat in mijn werk kan onderzoeken en brengen."

5. Wat wil je met je cursisten bereiken?

"Met de jongste groep cursisten,

tussen de tien en twaalf jaar, werk ik aan elementaire toneeltechnieken, zelfanalyse en de zoektocht naar 'wat is toneelspelen?'. Belangrijk is het plezier beleven om ongegeneerd iemand anders te mogen zijn op het toneel. Met de andere groep, van dertien tot zestien jaar, zoek ik de grenzen van het naturel spel en het absurdtheater op. Het is fascinerend om bij deze leeftijdscategorie met het uitvergaten van een heel klein 'eigen' ding aan de slag te gaan."

6. Met welke thema's werk je 't liefst?

"Het kind zijn en het ongeremde wat daarbij hoort. Tijdens mijn stage mocht ik bij Kumulus een voorstelling maken. Die voorstelling heette Kinderroog. Deze ging over de zoektocht van twee kinderen naar hun eigen onbevangenheid. Die waren ze kwijtgeraakt en dat maakte dat ze in een neerwaartse spiraal terechtkwamen. Daarnaast de verwondering. Verwondering is iets moois om te zien bij anderen maar ook om zelf te beleven. Dit thema werkt goed in theaterstukken." ►

Music Centre

**Groot in omvang en aanbod,
en toch persoonlijk en vertrouwd.**

10.000 m² muziekspeciaalzaak
met een groot assortiment blaas-
en slaginstrumenten, van alle
gerenommeerde merken.

Ook voor vakkundig onderhoud
en reparaties kunt u terecht bij
Adams Music Centre.

**Ruim aanbod
voor elk niveau!
Van beginner tot
professional**

“HET LIJKT ME HEERLIJK OM EENS HELEMAAL LOS TE GAAN ALS BOZE HEKS.”

7. Wat vind je van 't toneellandschap in Maastricht?

“Op de eerste plaats vind ik het heel jammer dat het Huis van Bourgondië weg is. Dat was toch een soort ‘safe haven’ in ons wereldje. Na je studie kon je bij het Huis aankloppen en vandaar uit, mits je natuurlijk een goed plan had, hielpen zij je verder. Mensen als Els Roobroeck en Lieke Benders hebben er veel aan gehad.

Er is wel iets van een underground in Maastricht maar die zou wel een wat steviger fundament kunnen krijgen. Waardoor een smeltkroes van theatermensen en andere kunstenaars ontstaat die hun eigen weg bewandelen en hun creativiteit kwijt kunnen. Die is er nu niet. Bureau VIA 2018 heeft trouwens, op het gebied van verbindingen maken tussen verschillende werelden, een goede lijn uitgezet. Ik hoop dat deze lijn voortgezet kan worden, ook al zijn we geen Culturele Hoofdstad in 2018.”

8. Welke rol zou jij 't liefst ooit zelf nog willen vertolken?

“Die van boze heks. Dat lijkt me wel wat. Een goede tegenhanger voor mijn zachte aardige natuur. Dit gedrag staat ver van me af en daarom lijkt het me heerlijk om eens helemaal los te mogen gaan.”

9. Wat zijn je ambities in 't theatervak?

“Ik heb constant allerlei ambities. Ik wil ooit een mooie opera regie doen, ik wil een fantastische rol neerzetten op het toneel, ik wil op Oerol of de Parade staan met mijn eigen rondtrekkend theatergezelschap, ik wil... Ja, wat wil ik niet? Ik wil in ieder geval dingen doen die in de geest van wat mijn vader me altijd meegaf ‘groot denken’ passen.”

10. Wat wil jij jouw publiek meegeven als ze de zaal verlaten?

“Ik wil dat mensen de zaal verlaten met nieuwe inzichten. Dat ze herkenning en verwondering ervaren. We mogen ons meer verwonderen over dingen die ogenschijnlijk zo normaal lijken dat we ze totaal vergeten zijn. Het absurde wordt dan misschien wel het normale.”

Aimee Charlier is sinds september 2013 werkzaam als docente bij Kumulus Theaterschool. Daarnaast is ze theaterdocent bij Porta Mosana College en werkt ze op freelance basis bij verschillende muziek- en theatergezelschappen. Voor Kumulus maakte ze de voorstelling Kinderroog en was ze betrokken bij de voorstelling Waltwilder. In 2011 verzorgde ze voor KunstActief Maastricht het Kwaliteitenkabinet tijdens Art Live Amateurkunsten festival.

Sitting drives me crazy

door Ank Aerts foto Jonathan Vos

STILZITTEN IS NIETS VOOR EEN DANDOCENT. DE AMERIKAANSE LORI DE LOOS, KERSVERSE DOCENT BODYTRAINING BIJ KUMULUS, IS GEEN UITZONDERING OP DIE REGEL.

Lori de Loos is sinds augustus van dit jaar actief voor Kumulus als een van de docenten bodytraining op de afdeling Dans. Op de website licht ze alvast een tip van de sluier op: 'Als je kiest voor bodytraining, dan kies je voor het ontwikkelen van een soepel lichaam met sterke, lange spieren. Je werkt in de lessen aan een goede houding, lenigheid en kracht. Bodytraining helpt blessures voorkomen en bevordert de lichaamsbeheersing. Een uitstekende ondersteunende les voor dansleerlingen maar zeker ook geschikt als work-out om een of meerdere keren per week te volgen.' Dat maakt nieuwsgierig naar de praktijk.

Elke docent geeft zijn eigen touch aan zijn lessen. Bij Lori zit die bijzondere touch in de specifieke combinatie van kennis, ervaring en methoden die zij in haar 'suitcase' heeft zitten. Lori is van oorsprong Amerikaanse, het gesprek derhalve tweetalig. De inhoud van Lori's koffer bestaat uit drie hoofdelementen: fysio, pilates en fitness. Zij gelooft heilig in een geïntegreerd aanbod van deze drie disciplines.

De docente behaalde in de Verenigde Staten een Bachelor in Public Health en een Minor in Dance. Daarna studeerde ze af als fysiotherapeute in Amsterdam. Daar leerde Lori haar Maastrichtse echtgenoot kennen met wie ze nu, samen met hun twee kinderen, in Maastricht woont. Nadat de beweeglijke Amerikaanse ook het fysiodiploma op zak had, ging ze werken in de Verenigde Staten in een ziekenhuis op de orthopedische afdeling. Later verhuisde ze naar Londen en kreeg ze een baan als 'functional assessment tester.' In beide banen leerde ze heel goed kijken naar de mogelijkheden en beperkingen van hoe mensen bewegen. Hoe iemand bewegingsoefeningen kan doen ondanks zijn belemmeringen. Een kwaliteit die ze ook in bodytraining weet toe te passen.

Terwijl Lori in Amerika en Engeland werkte als fysiotherapeute, gaf ze daarnaast al met veel plezier allerlei dans- en bewegingslessen: fitness, aerobics, BBB, steps, strenght-training. In 2004 werd ze gecertificeerd voor de hoogste graad van pilates bij Peak Pilates in de Verenigde Staten.

Cursiste tijdens Bodytraining.

Pilates, zo vertelt Lori, is ontwikkeld door Joseph Pilates, die begon te werken met dansers van balletcompagnies in New York. Dansers die geblesseerd raakten of bepaalde hardnekkige klachten hadden, kwamen al gauw bij hem terecht omdat hij met zijn speciale aanpak bijzonder goede resultaten wist te bereiken.

Lori: "Veel mensen denken dat pilates uit de sportwereld komt, maar pilates vindt zijn oorsprong toch echt in de danswereld. Van daaruit heeft het zich ontwikkeld in allerlei takken van sport. Ik breng pilates dus als het ware terug naar de danswereld. Wat ik fantastisch vind, is dat ik mijn kennis over pilates kan mixen met mijn ervaring en kennis van fysio en fitness. Die combinatie maakt dat ik heel goed kan zien, welke oefeningen de cursist echt verder helpen."

Lori: "Mijn lessen hebben een vaste opbouw. Maar terwijl ik dit zeg, realiseer ik me dat ik ook weer regelmatig van die vaste opbouw afwijk. Flexibiliteit is een belangrijk gegeven, ook in de lessen. Ik stem de lessen af op mijn cursisten. Elke les bevat een warming-up, oefeningen aan

de barre en op de vloer. Alle oefeningen worden begeleid door muziek: The Beatles, Christina Aguilera, het kan van alles zijn, als het maar goed voelt en energie geeft."

Instappen in de cursus is nog altijd mogelijk. De lessen van Lori vinden plaats in het gebouw aan de Maartenspoort 2 op maandagavond van 20.00 uur tot 21.00 uur en op donderdagmorgen van 9.00 uur tot 10.00 uur. Wil je een proefles volgen? Dat is geen probleem, je mag gerust een ochtend of een avond komen kijken of het iets voor je is. Er is geen leeftijdsgrens voor cursisten. De lessen zijn ook toegankelijk voor wie niet meer helemaal van elastiek is. Het belangrijkste is dat je plezier hebt in het dansen en bewegen.

Lori de Loos is niet de enige docent Bodytraining bij Kumulus. De lessen van collega-docent Brigitte Ramaekers, vinden plaats op maandagavond van 18.00 uur tot 19.00 uur. De 'touch' van Brigitte ligt dicht bij het klassieke ballet.

Het **Act Your Age Festival** op **12, 13 en 14 december** in **Maastricht** laat 'de kunst van het ouder worden' in zijn volle breedte zien, met onder meer:

Giulio D'Anna, **dansvoorstellingen**,
Truus Bronkhorst, **ontmoetingen**,
jonge choreografen,
Europese opiniemakers, wetenschap,
ZORG, (dans)workshops, **lezingen**
van kunstenaars, professoren,
oudere dansers, **exposities**,
Koen De Preter, **Maastricht University**,
Introdans

act your age

Bodies never lie

actyourage.eu

**PEEK THROUGH
OUR WINDOW BLINDS
OF ART & DESIGN**

PEERGALLERY

CONTEMPORARY ART & DESIGN

Hoogbrugstraat 60A Maastricht, The Netherlands
visit our webshop www.peergallery.nl

KUMULUS STARS

IN DEZE RUBRIEK BIEDEN WE EEN PODIUM
AAN DIEGENEN DIE IETS BIJZONDERS HEBBEN
GEPRESTEERD. MÉT BACK UP VAN KUMULUS.
DEZE KEER RUIM BAAN VOOR...

WHITNEY HABETS (18) begon ooit als cursiste bij onze Musicalschool. Whitney werd in het voorjaar uitgenodigd om deel te nemen aan the World Championships of Performing Arts in Hollywood. Zij nam deel in twee categorieën Acting en Modelling. Whitney sprokkelde het benodigde geld voor de reis en deelname bij elkaar door o.a. de publiciteit op te zoeken. Zo kon ze genoeg fondsen werven om deze droomreis en ervaring mogelijk te maken voor zichzelf. Ook Kumulus droeg een steentje hieraan bij. Naast het behalen van maar liefst 5 medailles in verschillende wedstrijdcategorys is Whitney een fantastische levenservaring rijker én sleepte ze een beurs in de wacht om aan The New York Conservatory for Dramatic Arts te mogen studeren. Naar eigen zeggen was het Amerika avontuur in één woord: Amazing!

'Ik had nooit gedacht dat ik als theateractrice in films wilde spelen. Hollywood heeft toch echt iets met me gedaan.'
Whitney

MARIKE JAGER is een naam die menig een bekend in de oren klinkt. Als je daaraan de woorden singer / songwriter verbindt dan zal voor menig muziekliefhebber de spreekwoordelijke Franc wel vallen. Marike Jager maakte een bliksemcarrière met haar band en heeft inmiddels een paar platen, vele optredens en een live-dvd op haar naam staan. Ook heeft ze een eigen platenlabel Morning Coffee Records. Momenteel toert ze met haar theatershow Here comes the Night (dit is tevens de titel van haar nieuwste album) door Nederland, België en Frankrijk.

Maar wat heeft Marike nu met Kumulus te maken? Haar carrière begon in 2001 op het podium van het Kumulus Theater. Daar trad Marike voor het eerst op tijdens het Open podium van Studium Generale. Na dit optreden meldden zich gelijk twee muzikanten die haar wel in hun band wilden hebben. Marike heeft daarna nog vele malen in het Kumulus Theater op het podium gestaan en heeft daar vooral goede herinneringen aan.

www.marikejager.com

'Ik schrijf liedjes en speel op een hele mooie, oude Gretsch gitaar. Ik hou van polaroids, herfstbossen, de geur van de nacht, knuffelen, hardlopen, vinyl en goede koffie. Ik durf niet, maar doe meestal wel.'

Marike

Koop uw
tickets nu
online!

Programma onder voorbehoud. Meer info & data op website.

ROYAL
OPERA
HOUSE
LONDON

Nu ook in
Euroscop
Lanaken

programma 2013-2014

04/11/13

Les Vêpres Siciliennes • LIVE

Aanvangsuur: zie website (niet in Genk)
Componist Verdi
Royal Opera House London

14/11/13

Aida • LIVE

Aanvangsuur: zie website
Componist Verdi
Royal Opera House London

05/12/13

**Nabucco
(met Plácido Domingo)**

Ontvangst 19u00 (opera 19u30)
Componist Verdi
Royal Opera House London

goes Opera

12/12/13

*goes
Ballet*

The Nutcracker • LIVE

Aanvangsuur: zie website
Componist Tchaikovsky
Royal Opera House London

09/01/14

Carmen

Ontvangst 19u00 (opera 19u30)
Componist Bizet
Royal Opera House London

Ingeleid door
Fred Brouwers

MILNER

Europaplein 35, 3620 Lanaken • 089 73 10 88
WWW.EUROSCOOP.BE

EUROSCOOP
BIOSCOPIEN | LANAKEN

NEED TO KNOW

Postadres

Kumulus
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

Telefoon en e-mail

Informatiebalie (043) 350 56 69 of
(043) 350 56 56 info@kumulus.nl
Kaleidoscoop: (043) 350 56 64
info@kaleidoscoop.net
KunstActief: (043) 350 56 81
info@kunstactiefmaastricht.nl

Internet

www.kumulus.nl
www.kunstactiefmaastricht.nl
www.kaleidoscoop.net

Colofon

Uitgave: Kumulus
Vormgeving: Obidesign/Annebeth Nies
Fotografie: Sander Sanders, Perry Schrijvers,
Jonathan Vos
Teksten: Ank Aerts, Jac van den Boogard,
Emile Hollman, Meyke Houben, Zelinda Meli,
Eric Wetzels
Commercie: House of Communications/
Lidia Janevski
Hoofredactie: Zelinda Meli
Eindredactie: Emile Hollman

© Copyright 2013, Kumulus

Aan de uitgave van dit magazine is uiterste zorg besteed, zij
is echter informatief. Aan drukfouten en/of onvolledigheden
kunnen geen rechten worden ontleend.

KUMULUS

MUZIEKBEELDENDEKUNSTDANS
THEATERSCHRIJVENKUNSTACTIEF
KUNSTVERKENNENKALEIDOSCOOP

